

A PEST-VÁROSI
NEMZETI ŐRSEREG

IDEIGLENES OKTATÁS, GYAKORLAT-

ÉS

SZOLGÁLATI SZABÁLYZATA.

SZERKESZTÉ

ÉS

A PESTI ŐRHADITANÁCS HELYBENHAGYÁSÁVAL

KÖZRE BOCSÁTÁ

G Á L S Á N D O R.

PESTEN, 1848.

MÜLLER GYULA KÖNYVKERESKEDESEBEN.

URL-ÉK-KORONA-UTCA SZEGLETÉN.

Örhadi rendelet.

Hogy a' vezényletben az olly mellözhetlen egység és a' városi külön örhadi részlegek betanításában hasonlóság létesíttessék, ezennel az illető vezérlők felszólítatnak, miszerént a' jelen szabályzatban eléforduló fegyvergyakorlatok és szolgálati eljárásoknál, addig is, míg a' terjedelmesebb rendszabályok — melyeknek szerkesztésére több szakértő férfiak vétetnek igénybe — közre bocsátatnak, annál is inkább vezérfonalul használnák, mivel reméljük, hogy az itt felhozott általános szabályok a' legkorszerűbb szabályzatokon alapulva, később lényeges változtatásokra nem lesznek kitéve.

Pest april 15-én 1848.

Gardecommando-Verordnung.

Um unerläßliche Einheit im Commando und Gleichheit im Unterrichte bei den verschiedenen Garde-Abtheilungen unserer Stadt zu erzielen, werden die bezüglichen Commandanten hiemit aufgefordert, womit selbe das vorliegende Reglement bei den Waffenübungen und bei den Dienstfunktionen indessen, bis die umfassenderen Vorschriften — zu deren Verfassung mehrere Männer von Fach in Anspruch genommen werden müssen — veröffentlicht werden, zumal als Leitfaden benutzen mögen, da wir hoffen, daß die hierin angeführten allgemeinen Regeln, als auf den neuesten Reglements beruhend, später keine wesentlichen Abänderungen erleiden dürften.

Pest den 16. April 1848.

Rottenbiller Lipót,

ideiglenes ezredes.

Oroszhegyi Jósa,

örhadi főjegyző.

ELŐSZÓ!

Hogy a' jelen európai átalakulási mozgalmak következtében a' bel- és külbátorság fentartására alakuló magyar nemzeti őrség rendeltetésének tökéletesen megfelelhessen, ezen szabályzat ideiglenesen, t. i. míg a' nemzeti őrsereg országosan és törvényesen rendeztetik és a' terjedelmesebb alapszabályzatok elkészítetnek, zsinórmértékül ajánlatik. Ennélfogva feltéteik, hogy a' nemzeti őrsereg' vezérloői azon vezér-szavakat és elveket, mellyek a' legkorszerűbb hadi munkák nyomán ezen szabályzatokban foglalvák, annál is inkább utmutatásul használandják, mivel világtörténetileg való, miként csak egység' és teljes összefüggés által lehet az illy őrsereget nagyszerű hivatásához — millyen a' csend és kőzbátorság' fentartása — tökéletesen kiképezni. Továbbá, hogy minden

Vorwort!

Damit die in Folge der gegenwärtigen europäischen Umwälzungsbewegungen zur Aufrechterhaltung der innern und äußeren Sicherheit sich bildenden ungarischen National-Garden ihrer ehrenvollen Bestimmung entsprechen können, wird dieses Reglement, einstweilen, bis die National-Garden gesetzlich und allgemein organisiert und die umfassenderen Vorschriften verfaßt werden, zur Richtschnur empfohlen. Demnach wird vorausgesetzt, daß die Commandanten der National-Garde die Kommandowörter und Grundsätze, welche nach Grundlage der neuesten militärischen Werke in dieses Reglement aufgenommen wurden, umsomehr als Leitfaden benützen werden, da es welthistorisch erwiesen ist, wie nach nur durch Einheit und vollständigen Zusammenhang es möglich ist, eine derlei National-Garde zu ihrem großartigen

a' közbátorság és csendet veszélyező erőhatalom ellenében a' hős magyar nemzeti őrsereg a' többi keblezett nemzetekkel egyesülten, mint egy eldöntő sulyerő, mérlegbe vethesse magát, mindenekfelett szükséges, hogy a' fegyverhez álló, 's harczolható nemzeti őrsereg' testületeit, — a' király, haza és alkotmány védelmére bebizonyított lelkesedésén kívül, még a' rend és fegyelem szelleme is — mint akármelly harczerőnek talpköve — áthatja.

Vezérfonal.

Jelen szabályzatokban a' nemzeti őrseregek kötött csatarendben, t. i. a' sük téreni fegyvergyakorlatok és az őrszolgálatok iránt olly elvek foglaltattak, mellyek a' jeleni körülményekhez szabva talán ezélszerűek leendnek a' nevezett gyalog őrhadat rövid idő alatt elemileg kiképezni.

Ha az illető őrseregek vezérlői néhány nap pár órákig összegyűlnek és ezen szabályok felett, mellyekben korszerű rendszerre alapítva, a' nagyobb hadi részlegekbeni gyakorlatának ve-

berufe, — wie jene der Erhaltung der inneren Ruhe und öffentlichen Sicherheit ist — vollkommen auszubilden. Ferners, damit vis à vis jeder die öffentliche Sicherheit und Ruhe gefährdenden Gewalt die tapfere ung. National-Garde im Verein mit den übrigen einverleibten Nationalitäten, sich als entscheidendes Gewicht in die Waagschale werfen könne, ist es vor Allem nothwendig, daß die in den Waffen tretenden streitbaren National-Garden nebst der Begeisterung für König, Vaterland und Constitution — auch von dem Geiste der Ordnung und Disciplin, — als die Grundfeste jeder Streitmacht — vollends durchdrungen sei.

Veitfaden.

Gegenwärtige Vorschriften enthalten zur Ausbildung der National-Garden für die geschlossene Schlacht-Ordnung, nämlich über die Verwendung der National-Garden auf ebenem Boden, dann über den Wach- und Patrouillen-Dienst, solche Grundsätze, welche den gegenwärtigen Verhältnissen angepaßt — vielleicht entsprechend seyn dürften, um darnach in möglichst kürzester Zeit die National-Garden auszubilden.

Wenn die bezüglichen Kommandanten bei der National-Garde einige Tage hintereina der täglich paar Stunden zusammen treten, und über diese Vorschriften sich gründlich besprechen, sodann mit

zévelve is fel vannak véve, alaposan és kellőleg értekeznek, 's azután fő- és altiszteikkel nébány nap oskolát tartanak, ugy a' mellőzhetlen egység és hasonlóság a' betanításban léteztülend, és pár hetek alatt a' nemzeti őrsereg elemileg ki lesz képezendve.

De mindenek felett elkerülhetlen szükséges, hogy az őrsereg a' magyar hadi mű- és vezérszavakhoz már kezdetben hozzászokjék, és hogy ezek mentülébb közértelműséget nyerjenek.

A' jelen szabályzat szerkezeténél, a' fegyvergyakorlatok sajátosságát tekintetbe véve, főkép azon igyekezett a' szerző, hogy a' vezérszavakat az olly szükséges rövidség, jó hangzás és nyomatékosság jellemezze. Tehát az őrseregek vitézei ezennel e' korszerű munkának elfogadására, és annak megfontolására felszólíttatnak, miszerint eljött az idő, hadi irodalmunkból mind azon idegenies kiejtést száműzni, melly a' magyar nyelv sajátosságával össze nem férhet.

Egyébiránt a' vitéz nemzeti őrseregek figyelmeztetnek, hogy a' jelen szabályzatban előforduló mű- és vezérszavak, nem pár nap, hanem pár évi fáradalom gyümölcse, és hogy a' szerző, ki különben is a' haditudományok mezején már több évek óta működik, igéri az illető magyar közönség

den Ober- und Unteroffizieren einige Tage Schulen halten, so kann die National-Garde in paar Wochen in der Elementar-Ausbildung große Fortschritte machen.

Jedoch wäre vor Allem unumgänglich nöthig, daß die National-Garden gleich ursprünglich zu den ungarischen Kommandowörtern sich angewöhnen, damit solche Gemeinverständlichkeit erlangen.

Bei Verfassung gegenwärtiger Vorschriften hat der Verfasser mit Berücksichtigung der Eigenthümlichkeiten der Waffenübungen getrachtet, daß die Kommandowörter durch Kürze u. Wohlklang charakterisirt werden. Sobin werden die National-Garden zur Annahme dieses Reglements und zur Erwägung dessen, aufgefordert: daß es nun an der Zeit sei, aus der ungarischen Militair-Literatur alles fremdartige, was mit den Eigenthümlichkeiten der ungarischen Sprache nicht vereinbarlich ist, zu verbannen.

Ubrigens werden die National-Garden aufmerksam gemacht, daß die in diesen Vorschriften vorkommenden Kunst- und Kommandowörter, nicht bloß das Werk einiger Tage, sondern ein Ergebnis von jahrelangem Studium sei, und der Verfasser, der ohnehin — bereits mehrere Jahre am Felde der Militair-

számára jelen rövid szabályzatok fejtegetéseit, a' kor kívánatához alkalmazva, terjedelmesebb munkálatokban is közrebocsátani; de egyszersmind kijelenti, hogy ezen mezőn nem fog mindenben mint utánozó fellépni, hanem az őrsereget a' hadi taktika (harczmű) titkaival és annak fontosabb elveivel megismertetni.

'S ha a' vezényletben egység és a' betanításban hasonlóság uralkodand, úgy az őrsereg rövid idő alatt, nagyobb részlegekben is a' kötött csatarendbeni mozgalmak és hadolások a' Rákos mezején végbe viheti és az által a' világ előtt dicsően hebizonyítani, miként a' rendtartás szellemétől áthatva tekintélyel és harczkészülten sorompóba állani képes leend.

Wissenschaften wirkt, hiemit die Versicherung ausspricht, daß er für das bezügliche ungarische Publicum das Specielle der gegenwärtig kurz gefaßten Vorschriften dem Zeitgeiste anpassend, auch mit- telst umfassenderer Werke veröffentlichen wird, jedoch giebt er zugleich zur Kennt- niß, daß er an diesem Feld nicht bloß nachahmend auftreten, sondern sich Mühe nehmen wird, die National-Garde mit den Geheimnissen der Taktik, und deren wichtigsten Grundsätzen vertraut zu machen.

Wenn Einheit im Kommando und Gleichheit im Unterricht vorherrschen werden, so können die National-Garden in kürzester Zeit, selbst in größeren Truppen-Abtheilungen, Manövers in geschlossener Ordnung auf dem Rákoscher Felde ausführen und vor den Augen der Welt, den rühmlichsten Beweis liefern, wienach selbe von dem Geiste der Ordnung und Disciplin durchdrungen, imponierend und schlagfertig in die Schranken zu treten vermögen.

Beoktatási szabályzat.

A' nemzeti őrvitéz' rend- és sor-
'bani kiképezése.

ELSŐ FEJEZET.

A' nemzeti őrvitéz' beoktatása.

Első szakasz.

Puska nélküli beoktatás.

1. §. Az Állás.

Puska nélkül kikelve 3 vagy több
nemzeti örök lépésnyi távolságra
állítatnak egymástól.

A' sarkak zárakoznak, a' testet egye-
nesen hadias illedelemmel 's a' mellett
kiadva kell tartani és szabadon előre
tekinteni.

2. §. Fejvetések.

A' fejvetések a' „jobbra-nézz!”
vagy „balra-nézz!” vezényletre gyor-
san történnek.

3. §. Testfordulatok.

A' félfordulatok a' jobb vagy bal-
oldalra a' Fél-jobb! Arcz! az egész
fordulatok pedig Jobbra-át! Balra-
át! vezényletre és pedig mindig bal-
sarkon vitetnek végbe. Azonban az
egész fordulatokra nézve megjegyez-

Abrihtungs-Reglement.

Bildung der National-Gardisten
in Reihe und Glied.

Erstes Hauptstück.

Abrihtung der National-Gardisten.

Erster Abschnitt.

Abrihtung ohne Gewehr.

§. 1. Die Stellung.

Ohne Gewehr ausgerückt, werden
drei oder mehrere National-Gardisten
auf einen Schritt-Abstand von einander
aufgestellt.

Die Absätze werden geschlossen, der
Körper wird mit militärischem Anstand
gehalten, und gerade vorwärts gesehen.

§. 2. Kopfwendungen.

Die Kopfwendungen werden auf das
Commando: Jobbra nézz! (Rechts
schaut!) oder Balra nézz! (Links
schaut!) rasch vollführt.

§. 3. Körperwendungen.

Die halben Wendungen in die rechte
oder linke Seite geschehen auf Fél-jobb!
Arcz! (Halb-rechts! Front!) oder
auf fél-bal! Arcz! (Halb links!
Front!)

Die ganzen Wendungen aber auf

tetik, hogy azok mindenkor azon oldalra vezényeltessenek, melyre a' fejek fordítvák.

4. §. A' járatról.

A' járatnak a' test fesztelen tartása mellett kell megtörténnie.

A' járatnak három nemei léteznek, t. i. lassu, gyors és sebes járat.

Figyelmeztető : Arczczal! lassan-**Járj!**

Kilépés bal lábbal, és zászló felé fejtetés.

Állj! Az utolsó lépést megtéve, azonnali megállás, és az illetőknél jobbra vetése a' fejnek.

Figyelm. Arczczal gyorsan-**Járj!** **Állj!**

Arczczal sebes-sen! **Járj!** **Állj!**

Egyik lépésnemből másikba át lehet menni, ha járatközben vezényel-tetik:

Gyorsan-lépj!

Sebessen-lépj! vagy:

Lassan-lépj!

Továbbá a' lépésváltás a':

Lépést-válts!

vezérszóra történik; végre a' hátrálat a':

Hát-rálj!-ra.

De csak legfennebb 8 lépésnyire, hol a' lépés felányi mint elé.

Jobbra-**át!** (Rechts=**um!**) ob. Balra-**át!** (Links=**um!**) und stets auf den linken Absaß. Jedoch ist bei den ganzen Wendungen zu bemerken, daß solche jedesmal dahin kommandirt werden sollen, wohin der Kopf gewendet ist.

§. 4. Vom Marschiren.

Der Marsch muß bei ungezwungener Haltung des Körpers stattfinden.

Es gibt drei Gattungen des Marsches, nämlich Ordinarer, Manövrir- und Doublier-Marsch!

Wort: Arczczal (**Járj!**)

(Mit der Front marschiren! **Marsch!**)

Ausstreten mit dem linken Fuß und Wendung des Kopfes gegen die Fahne.

Állj! (**Salt!**) Beendigung des letzten Schrittes sogleiche Wendung des Kopfes rechts.

W. Arczczal gyorsan-**Járj!** **Állj!** (Mit der Front im Manövrirschritt—marschiren! **Marsch!** **Salt!**)

Arczczal sebes-sen! **Járj!** **Állj!** (Mit der Front im Doublierschritt! — marschiren!

Marsch! **Salt!**)

Aus einer Schritttart läßt man in die andere übergehen mittelst des Commandos:

Gyorsan-lépj! (Manövrir-Schritt!)

Sebessen-lépj! (Marsch — **Marsch!**) oder:

Lassan-lépj! (Ordinärer Schritt!) Ferner geschieht die Wechselung des Schrittes auf das Commando:

Lépést-válts! (Wechsel-Schritt!)

Endlich der Marsch rückwärts auf:

Hát-rálj! (Rückwärts=**Marsch!**) Jedoch dies nur auf höchstens 8. Schritte wobei der Schritt halbso groß ist als vorwärts.

5. §. Huzódás.

Ez helyből vagy járat közben is történhetik.

Helyből : Jobbra hú-zódj !

negyed fordulat jobbra

Járj ! Állj ! Arcz ! vagy

Járj ! Egye-nest ! Állj !

A' huzódások mind a' három lépés-nemben gyakoroltassanak.

6. §. Üdvözlét.

A' nemzeti örvitéz minden tisztét és bajtársát üdvözli és pedig tetszés szerint , jobb vagy bal keze' föveghezí felemelése által.

Csupán azon megjegyzéssel, hogy az alattvaló az előljárót az üdvözléssel mindenkor megelőzi.

Ezenkívül a' nemzeti ör minden más hadi tisztet polgárias és lovagias illedelemmel köteles üdvözleni.

Második szakasz.

Puskávali beoktatás.

7. §. Állás.

Szint akkép, mint a' puska nélküli beoktatásnál, 3 vagy több nemzeti örvitézek lépésnyi távközre egymástól sorba állittatnak, és a' puskatartás be-tanítottatik, t. i. megmagyaráztatik, hogy a' tusa bal kézzel megmarkolatva és vállhoz szoritva függőlegesen tartatik, és a' bal kar azon helyzetben létez, mint fegyvertelen jobbra.

Ezután pihenő fogták és pedig a' :

§. 5. Ziehung.

Diese geschieht entweder von der Stelle oder während des Marsches.

Von der Stelle.

Jobbra hú-zódj ! (Zieht euch rechts !)

Viertel Wendung rechts.

Járj ! Állj ! Arcz ! (Marsch !

Salt ! Front !) oder

Járj ! Egye-nest ! Állj !

(Marsch ! Grad=aus ! Salt !)

Die Ziehungen sollen in allen drei Schritten geübt werden.

§. 6. Salutation.

Der National-Gardist begrüßt jeden Vorgesetzten und Kameraden ohne Unterschied, und zwar nach Belieben mit Erhebung der rechten oder linken Hand an die Kopfbedeckung.

Nur mit dem Bemerken, daß der Untergebene dem Vorgesetzten jedesmal zuvorkommen soll.

Uebrigens hat der N.=Gardist jeden Offizier von welcher Truppen-Gattung immer mit bürgerlichen und ritterlichen Anstande zu begrüßen verbunden.

Zweiter Abschnitt,

Abrihtung mit dem Gewehr.

§. 7. Stellung.

Auf dieselbe Weise wie bei der Abrihtung ohne Gewehr, werden 3. oder mehrere N.=Gardisten auf einen Schritt Abstand von einander in eine Linie aufgestellt und ihnen die Haltung des Gewehres in der linken Hand beigebracht. Es wird nämlich erklärt, daß der Kolben mit der linken Hand zu umfassen und — fest an die linke Achsel gedrückt — senkrecht zu halten ist, und der linke Arm mit dem Gewehre dieselbe Länge erhalte, wie ohne Gewehr.

Hierauf die Erholungsgriffe u. zw. auf das Commando :

Váll-ra! Iga-zodj!

Kar-ra! Iga-zodj!

Suly-ba! Vál-lozz!

Láb-hoz! Vál-lozz!

Ha a' puskának vállra, karra vagy lábhoz hozatala már a' nemzeti örvitéznek tökéletesebb pihenést akar-nak engedni, úgy: Pihenj! és a' visz-zakozáshoz Vigyázz! vezényeltetik, mire szabályszerű test-állásban helyezkedik.

A' Vigyázz! vezénylet egyéb-iránt akármely vezérszó előtt a' figyelem ébresztése végett használtathatik.

8 §. Fejvetések.

Ezek a' 2. §. szerint történnek.

9. §. Testfordulatok.

Ezek a' 3. §-ba foglalt vezérszavak után vitetnek végbe.

E' mellett reá kell nézni, hogy a' puska fordulat közben váll- és czombhoz zárákózva maradjon.

A' félfordulatok, vállra és karra vett puskával is gyakoroltassanak.

Ha az álfordulat előtt a' puska válon tartatik, vagy azt a' **jobbra!** vezényletre meg kell huzni és az **át!**-rai fordulat végbevitele után haladék nélkül ismét vállra hozni.

§. 10. Puskávali járat.

Hogy járat közben a' puska fügölegesen maradjon, a' csipőkhöz szorítottatik.

Járatközben a' fejvetések és a' pus-

Váll-ra! Iga-zodj! (Kolbenhoch! Richt-euch!)

Kar-ra! Iga-zodj! (In Arm! Richt-euch!)

Suly-ba! Vál-lozz! (In die Balance! Schul-tert!)

Láb-hoz! Vál-lozz! (Beim-Fuß! Schul-tert!)

Wenn man bei dem Tragen der Ge-wehr: Kolben hoch, In Arm, Beim Fuß dem National-Gardisten eine voll-ständige Erholung gönnen will, so wird commandirt: Pihenj! sodann zur Herstellung: Vigyázz! worauf die Abfäße geschlossen, und die vorgefrie-bene Körper-Stellung angenommen wird.

Das Commando: Vigyázz! (Habt Acht!) kann übrigens jedem anderen Commando nach Belieben zur Weckung der Aufmerksamkeit vorgefetzt werden.

§. 8. Kopfwendungen.

Diese erfolgen nach §. 2.

§. 9. Körperwendungen.

Diese werden nach dem in 3. §. ent-haltene Commandoworten vollführt.

Hiebei ist darauf zu sehen, daß das Gewehr stets an Achsel und Schulter ge-schlossen bleibe.

Die halben Wendungen sollen auch mit Kolben-Hoch! u. In Arm! getra-genem Gewehre geübt werden.

Wenn vor der ganzen Wendung das Gewehr: Kolben-hoch gehalten wird, so kömmt dasselbe auf **jobbra! rechts!** anziehen, und nach der auf **um!** voll-führten Wendung unverweilt wieder Kolben-hoch zu nehmen.

§. 10. Marsch mit dem Gewehre.

Um das Gewehr während des Mar-sches in senkrechter Lage zu erhalten, wird dasselbe an die Hüfte gedrückt.

Während des Marsches sind die

kának vállra, karra és sulyba hordása gyakoroltassanak.

A' puskávali járat szint azon vezérszavak és elvek szerint vitetik végbe mint puska nélkül.

Harmadik szakasz.

11. §. Puska fogások.

A' puska fogások nem csak egyes nemzeti örvítézekről, hanem egész részlegek által is a' zászlóaljig fel egyszerre vitetnek végbe.

Végbevitelők a' vezénylet utolsó szótagjára, melly élesen (hangjelezve) mondatik ki — következik.

A' több fogásokból álló puska fogások kellő taglalása a' századvezérlőkre bizatik, ilt csupán a' vezérszavak és rövid utmutatások adatnak — hogy egyenlőség és összhangzás uralkodhassék.

12. §. Vizsga-fogások.

Minden kikeléskor a' nemzeti örök puskái, szóval : fegyverzete és felkészülete megvizsgáltatnak.

E' végre következő vezérszavak szolgálnak :

Vizsgáld a' töl-tést!

Ezen vezényletre a' puska bal láb mellé álltatik és a' puska vessző megragadtatik.

Puskavesszőt-csőbe!

A' puskavessző gyorsan kivonatik és a' cső torkába bocsáttatik.

Puskavesszőt-el!

Kopfwendungen und die Griffe, Kolbenhoch, In Arm, und in die Balace zu üben.

Das Marschiren mit dem Gewehre wird nach denselben Commandoworten und Grundsätzen vollführt, wie ohne Gewehr.

Dritter Abschnitt.

§. 11. Gewehrgriffe.

Die Gewehrgriffe werden nicht allein vom einzelnen M.=Gardist, sondern auch von ganzen Abtheilungen, bis zur Stärke eines Bataillons, auf einmal vollzogen.

Ihre Ausführung erfolgt auf die scharf betonte letzte Silbe des Commando's —

Die gehörige Zergliederung der Tempo's, welche in mehreren Griffen stattfinden, besorgen die Compagnie-Commandanten; hier werden nur die Commandoworte nebst kurzen Andeutungen angeführt, damit Gleichheit und Einklang erzielt werde.

§. 12. Visittgriffe.

Bei jeder Ausrückung werden die Gewehre, und überhaupt die Rüstung und Armatur der M.=Gardisten visittirt.

Zu diesem Ende dienen folgende Commandowörter.

Vizsgáld a' töl-tést! (Zur Visittirung der **Ladung!**)

Auf dieses Commando wird das Gewehr neben dem linken Fuß gestellt und der Ladstock ergriffen.

Puskavesszőt-csőbe! (Ladstock in **Lauf!**)

Der Ladstock wird schnell herausgezogen, und in den Lauf hineingelassen.

Puskavesszőt-el! (Berjorgt den **Ladstock!**)

A' csöböl kiszökkenve és közép-lájába megmarkolatva vésetébe tétetik.

Szuronyt-tűzz!

Ha a' szurony nem volna fellüzve, ugy ez véghevitetik.

Vál-lozz!

A' puszka előirt helyzetbe felemel-tetik.

Tiszte-legj!

Ez három fogásban történik.

1. A' puszka testfelé fordittatik.
2. A' jobb kéz segélyével test kö-zépe elébe hozatik.
3. Csöve test felé fordittatik.

Vál-lozz!

Szinte három fogásban történik.

Láb-hoz!

Imá-hoz!

A' jobb láb hátra vonul és a' bal kéz a' főveghez emel-tetik, mint az üd-vözlelnél.

Vissza-kozz!

Kéz és láb szabályszerű állásba he-lyeztetik.

Imához tér-delj!

Jobb térdre kell térdelni.

Csákót (vagy Kalpagot)-le!

Bal kézzel levéltetve bal térdre ál-littatik.

Csákót (vagy Kalpagot)-fel!

Szinte bal kézzel feltétetik.

Imáról fel!

Aus dem Lauf herausgeschneilt, in der Mitte ergriffen, wird solcher in die Hute versorgt.

Szuronyt-tűzz! (Pflanzt das Bajonett!)

Wenn das Bajonett nicht gepflanzt wäre, so wird dies vollführt.

Vál-lozz! (Schul-tert!)

Das Gewehr wird in die vorgeschrie-bene Lage zur Stellung erhoben. —

Tiszte-legj! (Präsen=tirt!)

Dies geschieht in 3. Griffen.

1. Das Gewehr wird gegen den Leib gewendet.
2. Mit Hilfe der rechten Hand vor die Mitte des Leibes gebracht.
3. Mit dem Laufe gegen den Leib gewendet.

Vál-lozz! (Schul-tert!)

Geschieht gleichfalls in 3. Griffen.

Láb-hoz! (Bei-m-Fuß!)

Imá-hoz! (Stellt euch zum Gebeth!)

Der rechte Fuß wird zurückgezogen und die linke Hand wie bei der Saluti-rung zur Kopfbedeckung erhoben.

Vissza-kozz! (Her stellt euch vom Gebeth!)

Hand und Fuß wird in die vorge-schlagene Lage gebracht.

Imához tér-delj! (Knieet nie-der zum-Gebeth!)

Es wird auf das rechte Knie niedergekniet.

Csákót (vagy Kalpagot)-le! (Csako oder Kalpag ab!)

Mit der linken Hand herabgenom-men, auf das linke Knie gestellt.

Csákót (vagy Kalpagot)-fel! (Csako oder Kalpag auf!)

Gleichfalls mit der linken Hand auf-gesetzt.

Imáról fel! (Auf vom Ge-beth!)

A' test, jobb talp nyomitása által egyenesen szabályszerű állásba felemltetik.

Eskü-höz!

A' puska bal láb elébe állítatik és bal kézzel második karikáján megmarkolatik.

Csákót (vagy Kalpagot) le!

Jobb kézzel levétetve a' bal hüvelyk felszuratik és a' jobb kéz hüvelyk, mutató és közép ujját felnyitva az áll irányába jön.

Csákót (vagy Kalpagot)-fel!

Ismét jobb kézzel feltétetik.

Vál-lozz!

A' puska szabályszerű állásába felemltetik.

Szúronyt-szegezz!

A' tusa nyaka jobb kézzel átmarkolatik, a' jobb váll megszegül és a' puska akkép hozatik le, hogy a' szúrony elé fekéfek irányában, a' balkéz szára pedig a' testhez szorítva álljon.

Vál-lozz!

Ismét szabályszerű állásba kell helyezkedni.

Födezz!

A' puska jobb kéz' segélyével akkép döntetik le, hogy a' szerszám a' bal könyök megé és a' szúrony högye a' földtől arasznyi távolságra jöjjön.

Vál-lozz!

A' puska ismét a' jobb kéz segélyével szabályszerű állásba emeltetik.

Örtanyákoni megtámasztása és megragadása végett a' puskának :

Der Leib wird mittelst einen Druckes durch den rechten Ballen, in die vorgeschriebene Stellung erhoben.

Eskü-höz! (Zum Schwör'n!)

Das Gewehr wird vor den linken Fuß gestellt, und mit der linken Hand am zweiten Lauftring ergriffen.

Csákót (vagy Kalpagot)-le!
(Csáko oder Kalpag ab!)

Mit der rechten Hand herabgenommen in den linken Daumen gesteckt, und die rechte Hand mit geöffnetem Daumen Zeig- und Mittelfinger dem Ante gleich gehalten.

Csákót (vagy Kalpagot)-fel!
(Csáko oder Kalpag auf!)

Wieder mit der rechten Hand aufgesteckt.

Vál-lozz! (Schul-tert!)

Das Gewehr wird in die vorgeschriebene Lage gebracht

Szúronyt-szegezz! (Stellt das Bajonett!)

Der Kolbenhals wird mit der rechten Hand ergriffen, die rechte Schulter versagt das Gewehr, so herab gerissen, daß die Bajonettspitze vor- und aufwärts gerichtet, und der linke Vorarm an den Leib geschlossen sei.

Vál-lozz! (Schul-tern!)

Es wird wieder die vorgeschriebene Stellung angenommen.

Födezz! (Verdeckt)

Das Gewehr wird mit Hilfe der rechten Hand dargestellt gesenkt, daß das Schloß hinter den linken Ellenbogen und die Bajonettspitze eine Spannweite vom Boden zu stehen kommen.

Vál-lozz! (Schul-tert!)

Das Gewehr wird wieder mit Hilfe der rechten Hand in die vorgeschriebene Lage erhoben.

Zum Ansetzen und ergreifen der Gewehre auf Wachen wird commandirt :

Láb-hoz!
Elé támaszd!

Hátra támaszd!

'S ha az örálló Fegyvert-ragadj! kiált, mindenik lehető gyorsan fegyverét megragadja és válloz.

Tűzfogások.

I. Töltés.

Vi-gyázz!

Töl-esél!

Minthogy a' löfegyverek, mellyek-
kel a' jelennemzeti őrseregek ellátvák,
különféle alkatásuak, azért a' töltés
fogták magyarátat itten mellözve, a'
nemzeti őrsereg vezérloinek tetszé-
sökre bizatik 's vezérelvül csupán
annyi szolgálánd, hogy mindenik igye-
kezzék a' töltést lehető legnagyobb
gyorsasággal végbevinni.

A' töltés végbevitelo után: Iga-
zodj! vezényeltetik.

II. Tüzelés.

Vigyázz!

Tüzelni! (Dobjel vag Tüzelj!)

Készülj!

A' puska olly állásba hozatik, mint
a' szuronysegzésnél; csupán azon kü-
lönbséggel, hogy a' test fél jobbra for-
dul, és a' jobb láb hátra tételik. A'
sárkány (kalapács) felhúztatik.

Cz élt! (húzósan mondatik ki.)

A' czélbahozás nyugalommal tör-
ténjék, és a' czél jól szemre vételessék.

Tűz! (húzósan mondatik ki.)

Mintán a' puska elsütése megtör-

Láb-hoz! (Beim=Fuß!)
Elé támaszd! (Vorwärts setzt
an!)

Hátra támaszd! (Rückwärts
setzt an!)

Wenn die Schildwache Fegyvert-
ragadj! (Gewehr heraus!) ruft,
hat jeder in möglichster Eile sein Ge-
wehr zu ergreifen und zu schultern.

Chargir-Griffe.

I. Ladung.

Vi-gyázz! (Habt acht!)

Töl-esél! (La-det!)

Nachdem die Feuergewehre, womit
die gegenwärtigen National-Garden ver-
sehen sind, verschiedenartige Constructio-
nen haben, so wird hier die Erklärung
über das Laden beseitiget, und solche der
Einsicht der Abtheilungscommandanten
überlassen.

Nur dient zur allgemeinen Richt-
schnur, daß jeder Einzelne trachten solle,
die Ladung in möglichst größter Eile zu
vollführen.

Nach vollgezogener Ladung wird:

Igazodj! (Nicht euch!) com-
mandirt.

II. Chargirung.

Vigyázz! (Habt Acht!)

Tüzelni! (Chargiren! Trom-
melzeichen ober Tüzelj! Chargirt!)

Készülj! (Fertig!)

Das Gewehr wird in jene Lage ge-
bracht, wie beim Bajonettfällen, nur
mit dem Unterschied daß hier eine Halb-
rechts-Wendung vollführt, und der rechte
Fuß zur festeren Stütze zurück gesetzt
wird.

Cz élt! (An!) (Wird gedeht aus-
gesprochen)

Der Anschlag muß ruhig geschehen
und das Ziel wohl ins Aug gefaßt wer-
den.

Tűz! (Feuer!) (wird gedeht aus-
gesprochen).

Nachdem das Gewehr abgeseuert

tént, a' mellre fekirányba lehozatva a' töltés végbevitelik, aztán ismét Készülj-be vétetik 's a' t., mig a' tüzeles, dobszó vagy az Állj! vezénylet által megszüntetik, mire valamennyien változnak és arczba visszakoznak.

Iga-zodj!

Ez a' tized beoktatásánál a' második sort illeti.

13. §. Disz és futótüz.

Vigyázz!
Diszlövéshez!

Készülj!

A' második és harmadik sorbeli örvítézek jobbra lépnek.

Fel-czéli!
Tüz!

Azután a' puska a' mellre hozatva a' sárkány nyugállásába felhuzatik.

Vál-lazz!

Iga-zodj!

A' második és harmadik sorbeliek visszahelyezkednek.

Tiszte-legj!
Vál-lazz!
Vigyázz!
Futó-tüzhöz!

Készülj!
Fel czéli!

(A' Tüz vezénylet helyett a' futótüz megkezdéséhez egyik szárnynak intés által jel adatik.)

Vál-lazz!
Iga-zodj!
Tiszte-legj!
Vál-lazz!

wurde, wird solches auf die Brust in horizontale Lage herabgebracht, und die Ladung vollführt, dann wieder Készülj (Fertig) genommen und sofort, bis das Feuer durch das Trommelzeichen oder durch das Commando Állj! (Halt!) eingestellt wird, worauf alles schultert, und sich in die Front herstellt.

Iga-zodj! (Nicht euch!)

Dies wird bei der Abrichtung des Zuges das 2. Glied betreffen.

13. §. General-Decharge.

Vigyázz! (Habt Acht!)
(Diszlövéshez! Zur General-Decharge!)

Készülj! (Fertig!)
Die Männer des 2-ten und 3-ten Gliedes treten rechts.

Fel-czéli! (Schlagt an hoch!)
Tüz! (Feuer!)

Das Gewehr wird auf die Brust herabgebracht, und der Hahn (Hammer) in die Ruhe aufgezogen.

Vál-lazz! (Schultert!)

Iga-zodj! (Nicht euch!)

Die aus dem 2-ten und 3-ten treten zurück.

Tiszte-legj! (Präsen-tirt!)
Vál-lazz! (Schultert!)
Vigyázz! (Habt Acht!)
Futó-tüzhöz! (Zum Lauf-feuer!)

Készülj! (Fertig!)
Fel czéli! (Schlagt an hoch!)
(Statt dem Commando: Tüz! (Feuer!) wird einem oder dem anderen Flügel zum Beginn des Feuers ein Wink gegeben).

Vál-lazz! (Schultert!)
Iga-zodj! (Nicht euch!)
Tiszte-legj! (Präsen-tirt!)
Vál-lazz! (Schultert!)

MÁSODIK FEJEZET.

A' nemzeti örvítéznak sorbani beoktatása.

14. §. Sor-állás.

Az örvítézekből 15—40 nagyság szerinte egy sorba állittatik és pedig a' jobbról álló századoknál jobbról balra, és a' balról állóknál balról jobbra sorakozva. Ezek könyök könyökre zárakoznak és jobbra néznek.

15. §. Sorrali fordulatok.

A' fejtetések és testfordulatok szint akkép vitetnek végbe, mint az egyes beoktatás 2. §-ában meghatározott.

Az egész fordulatokhozí vezérszót figyelmeztető előzi meg, péld.

Arczot-fordits!

Jobbra-át!

Arczba-visszakozz!

Jobbra-át!

16. §. Elé és hátra párhuzamos igazodások.

Elé.

Az illy igazodások ember ember után lassanként történnek.

Az új igazodásvonal mindég eleinte kijelöltetik; mívégre

Altisztek és jobb (bal) szárnyasember! **Járj!** vezényeltetik.

Ezek négy lépést elémenni, 's a' beoktató által kiigazittatnak; azután

Iga-zodj! vezényeltetik, mire ember ember után kilép és lassanként

Zweites Hauptstück.

Abrihtung des National-Gardisten im Gliede.

§. 14. Stellung des Gliedes.

Von den National-Gardisten werden 15 bis 20. nach der Größe in ein Glied gestellt, und zwar bei den rechts stehenden Compagnien vom rechten gegen den linken, und bei den links stehenden vom linken gegen rechten Flügel rangirt. Diese schließen sich Ellenbogen an Ellenbogen und sehen rechts.

§. 15. Stellung des Gliedes.

Sowohl Kopf- als Körperwendungen werden, wie bei der einzelnen Abrihtung §. 2. festgesetzt wurde, vollzogen.

Dem Commandowort zur ganzen Wendung wird ein Avertissement vorgesezt. z. B.

Arczot-fordits! (Die Front verkehren!)

Jobbra-át! (Rechts um!)

Arczra-visszakozz! (Die Front herstellen!)

Jobbra-át! (Rechts um!)

§. 16. Parallele Richtungen vor- und rückwärts.

Vorwärts.

Derlei Richtungen geschehen successive Mann für Mann.

Die neue Richtungslinie muß stets markirt werden, sodann wird commandirt:

Altisztek és jobb (bal) szárnyasember! **Járj!** (Unterofficiers und rechter (linker) Flügelmann! **March!**)

Diese treten auf 4. Schritte vor. — durch den Abrihter werden selbe eingerichtet; sodann wird commandirt:

Iga-zodj! (Nicht euch!) worauf Mann für Mann in die neue Frontlinie

az új arcvonalba elékel 's kellőleg igazodik.

Hátra.

Ehez: Altisztek és jobb (bal) szárnyas ember! — Hát-rálj! vezényeltetik.

Mire nyolcz lépésnyire hátrálnak; azután beigazítatnak; aztán az oktató vezényli:

Jobbra (balra) hátra!

Iga-zodj!

Erre szinte ember ember után lassanként hátrálva az új arcvonalba kel.

17. §. Rézsút igazodás elé és hátra.

Elé.

Elé léptetésök az altisztek- és a' szárnyasembernek, mint a' párhuzamosnál. Ez utóbbinak jobb vagy bal válla hátra szegül ahozképest, a' hogy az igazodásnak jobbra vagy balra kell történnie. Beigazítás a' rézsútvonalba; azután:

Rézsút igazodás
jobbra! (balra!)

erre következik:

Iga-zodj!

Szinte ember ember után történik a' rézsút-vonalbai átkelés.

Hátra.

Ehez: Altisztek és jobb (bal) szárnyas ember!

Jobbra-át! Járj! vezényeltetik.
Mire 4 lépésnyire hátra menve:

Állj! Balra-át! vezényeltetik.

Azután a' rézsút-vonalba beigazítás következik, és pedig:

successive vorrückt, und sich gehörig richtet.

Rückwärts.

Hiezu wird commandirt:

Altisztek és jobb (bal) szárnyas ember! — Hát-rálj! (Unterofficiers, und rechter (linker) Flügelmann! Rückwärts)

(Marsch!)

Diese treten auf 8. Schritt zurück; sonach werden selbe eingerichtet; ferneres commandirt der Abrichter:

Jobbra (balra) hátra! (Rechts (links) rückwärts).

Iga-zodj! (Nicht euch!)

Worauf Mann für Mann die Bewegung rücklings vollführt, und in die neue Frontlinie rückt.

§. 17. Schräge Richtung vor und rückwärts.

Vorwärts.

Vortreten der Unteroffiziere und des rechten oder linken Flügelmannes, wie bei der Parallele. Dieser letztere versagt die rechte oder linke Schulter je nachdem die Richtung rechts oder links ist.

Einrichtung in die schräge Linie, sodann Aviso:

Schräge Richtung
jobbra! (balra!) (rechts links!)

sodann folgt:

Iga-zodj! (Nicht euch!)

Die Vorrückung in die schräge Linie geschieht gleichfalls Mann für Mann.

Rückwärts.

Hiezu wird: Altisztek és jobb (bal) szárnyas ember! (Unterofficiers und rechter Flügelmann!)

Jobbra-át! Járj! (Rechts-um Marsch! commandirt).

Nach 4. Schritten aber

Állj! Balra-át! (Halt! Links-um).

Sodann folgt Einrichtung in eine schräge Linie. — u. z. auf das Commando:

Rézsüt igazodás jobbra **hátra!**
Jobbra-**át!** Iga-**zodj!** vezényletre.

Melly szint' akkép történik, mint eléfelé, csak hogy az új arczvonalba érkezés után visszakozni kellekik.

18. §. Arczjárat elé és hátra.

Ehez :

Arczczal — **Járj!**
vezényeltetik.

Az illető altiszt egy irány- és több központot szemel ki, mellyekre egy-
nest megy.

Minden egyéb akkép történik, mint már az egyes beoktatás 4. §-ában mondatott.

A' hátrálat csupán csekély távolságra történik és pedig a' :

Sor-hát — **rálj!** vezényletre.

19. §. Arczjárat közbeni huzódás.

Ez, mint az egyes beoktatásnál mondatott, — helyből vagy járat közben vitelik végbe, mihez helyből :

Jobbra (balra) hu-**zódj!** **Járj!**
és járat közben :

Jobbra (balra) hu-**zódj!**
Azután :

Egye-**nest!**
vezényeltetik.

20. §. Helybeni kanyarodás.

Minden kanyarodó sornak három része létezik :

1. Kanyarodó szárny.
2. Közepe.
3. Sarok (v. sarkpont).

Rézsüt - igazodás jobbra
hátra! Jobbra-**át!** Iga-**zodj!**
(Schräge Richtung rechts rück-
wärts!

Rechts-**um!** Nicht **euch!**)

Hier geschieht alles so wie vorwärts, nur daß nach Anlangung in die neue Frontlinie sich hergestellt wird.

§ 18. Frontmarsch vor- und rückwärts.

Hiezu wird commandirt :

Arczczal — **Járj!** (Mit der Front **marschiren!**) sodann :
Marsch!

Der betreffende Unteroffizier wählt sich eine Directions- und mehrere Zwischenpunkte, auf welche er gerade hinmarschirt.

Alles übrige geschieht so wie bei der einzelnen Abrihtung §. 4. gesagt wurde.

Der Frontmarsch rückwärts wird bloß auf kurze Strecken vollführt, und zwar auf das Commando :

Sor, hát-**rálj!** (Glieb rückwärts **Marsch!**)

19. §. Ziehung im Frontmarsch.

Diese werden wie bei der einzelnen Abrihtung entweder von der Stelle, oder während des Marsches vollführt, wozu von der Stelle :

Jobbra (balra) hu-**zódj!** **Járj!**
(Zieht euch **rechts!**) (**links!**)

Marsch! und während des Marsches Jobbra (balra) hu-**zódj!**
(Zieht euch **rechts!**) (**links!**).
Sodann :

Egye-**nest!** (Grad **aus!**)
kommandirt wird.

§. 20. Schwenkung auf der Stelle.

Jedes schwenkende Glied hat drei Theile :

1. Schwenkende Flügel,
2. Die Mitte, und
3. Pivot.

Ezen három résznek kanyarodás közben tökéletesen igazodva kell maradni.

A' fej a' kanyarodó szárny felé vettetik, és a' zárákozás a' sarokra történik.

Ha az arcot jobb oldalba kellenék áttenni — úgy:

Jobbra kanya-rodj!

Fejvetés balra, aztán:

Járj!

's a' kanyarodás végbevitelét után:

Állj! vezényeltetik.

Az átkanyarodás mindég helyben történik, mihez, t. i. ha az arcot oda kellenék áttenni, hol a' hát van:

Jobbra (balra) átkanya — rodj!

Járj! vezényeltetik.

21. §. Járat közbeni kanyarodás.

Ehez, midőn a' sarokon létező altiszt a' kanyarodáshoz négy lépésnyire érkezett:

Jobbra (balra) kanya-rodj!

's miután egy három lépés hosszúságu átszelőt a' kanyarodó szárnyal topot tartva keresztül lépdelt:

Egye-nest! vezényeltetik.

Egyébiránt megjegyeztetik, hogy a' vezényletnek utolsó szótagja csak akkor mondatik hangjelezve ki, ha a' fejknem volnának a' kanyarodó szárny felé vetve.

22. §. Puska fogások.

Ezeknek végbeviteléhez a' beoktató figyelmeket

Diese drei Theile müssen während der Schwenkung vollkommen gerichtet bleiben.

Die Köpfe werden gegen den schwenkenden Flügel geworfen, und die Füllung geschieht gegen den stehenden Flügel.

Wenn die Front in die rechte Flanke versetzt werden soll, wird kommandirt:

Jobbra kanya-rodj! (Rechts schwenkt euch!)

Wendung des Kopfes links, sodann folgt:

Járj! (March!)

und nach vollendeter Schwenkung:

Állj! (Salt!)

Die Umkehrschwenkung geschieht immer auf der Stelle, wozu, wenn nämlich die Front dorthin versetzt werden soll, wo der Rücken ist:

Jobbra (balra) átkanya-rodj! (Rechts (links) umkehrt schwenkt euch!)

Járj! (March!) kommandirt wird).

§. 21. Schwenkung während des Marsches.

Hierzu wird vom Unteroffiziere am Pivot, wenn er von dem Schwenkungspunkte 4. Schritte entfernt ist:

Jobbra (balra) kanya-rodj!

(Rechts (links) schwenkt euch!) und nachdem derselbe mit dem schwenkenden Flügel gleichen Takt haltend eine 3 Schritt lange Diagonale durchschritten hat:

Egye-nest! (Grab aus!) kommandirt).

Es wird übrigens bemerkt, daß die letzte Silbe des Commandos nur dann betont auszusprechen ist, wenn die Köpfe nicht gegen den schwenkenden Flügel gewendet wären.

§. 22. Handgriffe.

Zur Vollführung desselben avertirt der Abrihter:

Vigy-ázz!

Puskafogásokat gyakorolj!

figyelmeztet, és azután az ismert vezérszavak után azokat következő rendben viteti véghez:

1. A' puskának vállra és karra hordása.
2. A' puskának bel és külvizsgálata.
3. Helybeni szuronybedugás és tüzés.
4. Tisztelgés.
5. A' sulyba, vállhoz, lábhoz, sulyba, lábhoz fogták.
6. Imához-állás és letérdelés.
7. Eskühöz.
8. Ostromhozi szuronysegzés.
9. Fődezés 'sat.

23. §. Tűzfogások.

Hol a' hely fekvése engedi, kellő távolságban a' sorral átellenben sereg állittatik fel, hogy az őrvitézek megszokjanak helyesen czélozni; hol pedig az lehetlen, reá kell nézni, hogy a' puskák fekirányulag vétessenek czélba.

A' tűzfogások gyakorlása következő vezérszavak után történik:

Vigyázz!

Töl-esél! 's a' t.

A' töltés végbevitale után:

Vigyázz!

Sorral tüzelni!

(Dobjel vagy Tüzelj.)

Sor! Készülj!

Czél! Tűzz!

Dobjel vagy Állj! miáltal a' tüzés megszűntetik.

Iga-zodj!

Vigy-ázz! (Habt Acht!)

Puska fogásokat gyakorolj!
(Die Handgriffe ererzieren!)

Sodann läßt er diese nach den bekannnten Commandoworten, in folgender Reihe vollführen.

1. Tragen des Gewehres, Kolben hoch und In Arm.
2. Innere und äußere Visirung des Gewehrs.
3. Versorgen und Pflanzen des Bajonett's auf der Stelle.
4. Präsentiren.
5. Die Tempos: In die Balance, Schultert, Beim Fuß, In die Balance Beim Fuß.
6. Stellung und Niederknien zum Gebeth.
7. Zum Schwören.
8. Bajonett-Fällen zum Sturm.
9. Verdeckt. u. f. w.

§. 23. Charginriffe.

Wo es die Örtlichkeit gestattet, wird in gehöriger Entfernung gegenüber des Gliedes eine Truppe aufgestellt, damit die N.-Gardisten sich gewöhnen richtig zu zielen, wo dies nicht thunlich ist, muß man darauf sehen, daß die Gewehre wagrecht in Anschlag gebracht werden.

Die Übung der Charginung geschieht nach folgenden Commando-worten:

Vigy-ázz! (Habt Acht!)

Töl-esél! (A=det!) u. f. w.

Nach vollführter Ladung:

Vigyázz! (Habt Acht!)

Sorral tüzelni! (Mit dem Glied charginen!)

(Trommelzeichen oder Tüzelj.)

chargin!

Sor! Készülj! (Glieb! Fertíg!)

Czél! Tűz! (An! Feuer!)

Trommelzeichen oder Állj! (Halt!) wodurch das Feuer eingestellt wird.

Iga-zodj! (Nicht euch!)

24. §. Diszlövés és futótüz.

Vigyázz!
Töl-csél!
Iga-zodj!
Vigyázz!
Disz-lövéshez!

Sor! Készülj!

Fel-czéli! Tüz!

Vál-lazz! Iga-zodj!

Tiszte-legj! Vál-lazz!

Vigyázz!
Futótüzhöz!

Sor! Készülj!

Fel-czéli!

Intés az illető szárnynak.
Vál-lazz! Iga-zodj!

Tiszte-legj! Vál-lazz!

HARMADIK FEJEZET.

Tizedbeni beoktatása az őrvité-
zeknek.

E' végre körülbelöl 36 vagy 45 őrvitéz három sorban felállitatik és az ekkép alakított tized mind két szárnyaira két—két altiszt, t. i. egyik az első sor, másik pedig a 3-ik sor szárnyához zárazkozva beosztatik.

A' tized beoktatása követ-
kező részekből áll:

1. A' sorok' nyitása és csatlako-
zása.

§. 24. General Decharge und Lauf-
feuer.

Vigyázz! (Habt Acht!)
Töl-csél! (La-det!)
Iga-zodj! (Rícht euch!)
Vigyázz! (Habt Acht!)

Disz-lövéshez! (Zur General
Decharge!)

Sor! Készülj! (Glieb! Fer-
tig!)

Felczéli! Tüz! (Schlagt an
hoch! Feuer!)

Vál-lazz! Iga-zodj! (Schul-
tert! Rícht euch!)

Tiszte-legj! Vál-lazz! (Prä-
sen-tirt! Schul-tert!)

Vigyázz! (Habt Acht!)
Futótüzhöz! (Zum Lauf-
feuer!)

Sor! Készülj! (Glieb! Fer-
tig!)

Fel-czéli! (Schlagt an
hoch!)

Wink dem bestebigen Flügel.
Vál-lazz! Iga-zodj! (Schul-
tert! Rícht euch!)

Tiszte-legj! vál-lazz! (Prä-
sen-tirt! Schul-tert!)

Drittes Hauptstück.

Abrihtung des National-Gardisten
im Zuge.

Hiezu werden 36. 45. National-
Gardisten in drei Gliedern aufgestellt,
und auf jedem Flügel des auf diese
Weise formirten Zuges zwei Charen
dermaßen eingetheilt, daß der eine an
das 1-te Glied und der 2-te an das 3-te
Glied geschlossen sei.

Die Abrihtung des Zuges be-
steht aus folgenden Theilen:

1. Öffnen und Schließen der Glie-
der.

2. Fordulatok.
3. Igazodások.
4. Arczjárat.
5. Egyszerű és kettős rendesapat alakítása, és arczbai fejlődések.

6. Puska- és tüzfogások.
7. Szuronyali megtámadás és gyülekezés.
8. Diszlovés és futótűz.

25. §. A' soroknak megnyitása és csatlakozása.

E' végre a' tizedvezérlő:

Hátulsó két sor nyi-**tódj!** vezényel; mire a' 2-ik sor négyet és a' 3-ik nyolczat lassan hátralép's jobbra igazodik.

Csatlakozás végett pedig:

Hátulsó két sor zára-**kozz!** vezényeltetik; mire a' 2-ik kettőt, a' 3-ik pedig négyet sebesen előrelép.

26. §. Fordulatok.

A' fejtetések és testfordulatok következő vezényletekre történnek:

Balra- (jobbra) **nézz!**

Rendenként jobb-**ra!** (balra).

Fél-**jobb!** (bal!)

Arczot for-**dits!**

Jobbra (balra) **át!**

Arczra vissza-**kozz!**

Jobbra (balra) — **át!**

2. Wendungen.
3. Richtung.
4. Frontmarsch.
5. Formirung der einfachen und doppelten Reihenkolonnen und Aufmärsche aus denselben.
6. Hand- und Chargirgriffe.
7. Angriff mit dem Bajonett, und Hallirung.
8. General = Decharge und Lauffeuer.

§. 25. Öffnen und Schließen der Glieder.

Hierzu kommandirt der Zugskommandant:

Hátulsó két sor nyi-**todj!** (Legte Zwei Glieder öffnet **euch!**)

Worauf das 2-te Glied vier, und das 3-te Glied acht Schritte langsam zurücktritt.

Zum Schließen wird kommandirt:

Hátulsó két sor zára-**kozz!** (Legte zwei Glieder schließt **euch!**)

Worauf das 2-te zwei, und das 3-te vier Schritte im Doublier-Schritt vorrückt.

§. 26. Wendungen.

Die Kopf- und Körperwendungen werden auf folgende Kommandowörter vollführt.

Balra- (jobbra) **nézz!**
(Rechts (links) **schauet!**)

Rendenként jobb-**ra!** (balra).
(In Reihen **rechts!**)

Fél-**jobb!** (bal!) (Halb**rechts!**
(links)!)

Arczot for-**dits!** (Die Front ver-**kehr'n!**)

Jobbra (balra) **át!** (Rechts
(links) **um!**)

Arczra vissza-**kozz!** (Die Front **herstellen!**)

Jobbra (balra) — **át!** (Rechts
(links) **um!**)

27. §. Igazodások.

Elé.

A' jobbra igazodáshoz a' tizedvezérlő:

Jobb szárnyas három tag! **Járj!** vezényel; mire a' nevezett három tag a' hozzá zárazott altisztekkel és az első sorbeli ellenkező szárnyas altiszttel sebes lépésben elé lép és a' hatodik lépésre megálltatik.

Miután emezek az új arczvonalba beigazítottak, a' tizedvezérlő továbbá: **Jobbra iga-zodj!** vezényel; mire az egész tized tagonkint a' kijelölt arczvonalba elé kel és jobbra igazodik, t. i. az 1-ső sorbeliek jobbra néznek, a' 2-ik és 3-ikbeliek pedig előtteseikre fődeződve sorközet igyekeznek megnyerni.

A' balra igazodás szint' akkép történik, mint a' jobbrai; csakhogy itt a' fej balra vették.

28. §. Arczjárat.

Itt szint' azon vezérszavak használtatnak, mellyek a' sornál már eléhozvák, t. i.

Arczczal! Járj!

mire az első sor fejét az irányszárny felé veti, a' 2-ik és 3-ik pedig egyenest nézve előtteseire fődezve marad.

Egyéhiránt az arczjárat vállra vett puskával a' többi lépésnemekben is gyakoroltassék.

Továbbá: A' tizeddel helyhöli és járatközbeni huzódások is az ismert vezényletek után gyakorlandók.

29. §. Holy és járatközbeni kanyarodások.

A' kanyarodások végbevitelénél a'

27. §. Ríchtung.

Vorwärts.

Zur Ríchtung rechts kommandirt der Zugskommandant:

Jobb szárnyas három tag! **Járj!** (**Drei Rotten des rechten Flügels! Marsch!**) worauf die benannten drei Rotten nebst den angeschlossenen Unteroffizieren und jenem vom 1-ten Glied des linken Flügels in Doublierschritt vorrücken und auf den sechsten Schritt zum Halten kommandirt werden. Nachdem diese in die neue Frontlinie eingerichtet wurden, kommandirt der Zugskommandant ferner **Jobbra iga-zodj!** (**Rechts rícht euch!**) worauf der ganze Zug in die markirte neue Frontlinie vorrückt und sich ríchtet, nämlich das 1-te Glied sieht rechts, das 2-te und 3-te Glied aber trachtet hinter den Vordermännern Gliederdistanz und Deckung zu erlangen.

Die Ríchtung links geschieht auf dieselbe Weise wie jene rechts nur daß hier der Kopf links gewendet wird.

§. 28. Frontmarsch.

Hier bedient man sich jener Commandowörter, welche bei dem Gliede bereits vorgekommen sind, nämlich:

Arczczal! Járj! (**Mit der Front marschiren Marsch!**)

worauf das 1-te Glied die Köpfe gegen den Direktions-Flügel wirft, das 2-te und 3-te aber gradaus sehend, auf die Vormänner gedeckt bleibt. Uebrigens hat der Frontmarsch mit Kolben hoch getragendem Gewehre auch in den übrigen Schritarten geübt zu werden. —

Ferners sind mit dem Zuge auch die Ziehungen von der Stelle und während des Marsches nach den bekannten Commandowörtern zu üben.

§. 29. Schwenkungen auf der Stelle und während des Marsches.

Bei der Vollführung der *Schwenkungen*

vezérszavak szint' azok, mellyek a' sornal elíráttak, t. i.

A' helyből kanyarodáshoz :

Jobbra kanyu-**rodj!** Járj!
és a' kanyarodás végbevétele után :

Állj!

A' járatközbeni kanyarodáshoz pedig: jobbra balra kanya-**rodj!**

Egye-nest! vezényeltetik.

Járatközbeni irányváltozatok.

Ezek: Bal (jobb) szárny-**elé!** vezényletre vitelnek végbe.

30. §. Rendsapat-alakítás, járat és arczrai fejlődés.

A' rendsapat alakításához: Rendként **jobbra!** (balra!) fél-**jobb!** (fél-bal!) a' rendsapattali járáthoz pedig: Csapat — **járj!** vezényeltetik.

A' második lépésnél a' saroknak már egymásra zárakozva kellek lenni.

Arczbai fejlődések.

Az arczrai fejlődés, vagy bontakozás négy különböző irányban történik meg, u. m.

I. Arczczal a' rendsapat irányzata oldala felé.

II. A' csapat hegyére a' járat irányára felé.

III. A' csapat hegyére arczczal vége felé.

IV. Arczczal a' csapat irányzatának ellenkező oldala felé.

Ezen kifejlések vagy bontakozások helyből, valamint járatközben is megtörténhetnek.

I. Arcz visszakoizat, vagy a' csapat irányzata oldalabai fejlődés.

Ha a' rendsapat helyből nem kelt

fung sind die Kommandowörter dieselben, welche bei dem Gliede vorgeschrieben sind u. z.

Jobbra kanya-**rodj!** Járj! **Állj!**
(Rechts schwenkt **euch!** **Marſch!**
 halt!)

Zur Schwenkung während des Marsches aber wird: Jobbra balra kanya-**rodj!** (Rechts (links) schwenkt **euch!**)

Egye-nest! (Grad aus!) kommandirt.

Direktions Veränderungen während des Marsches.

Diese werden auf das Commando: Bal (jobb) szárny-**elé!** (Rechter (linker) Flügel vor!) vollführt.

§. 30. Formirung der Reihenkolonne, **Marſch** mit derselben und **Aufmärsche** in die Front.

Zur Formirung der Reihenkolonne wird: Rendként **jobbra!** (**balra!**) fél-**jobb!** (fél-**bal!**) (In Reihen rechts (links) halb-**rechts!** halb-**links!**) zum Reihen-**Marſch** aber: Csapat — **járj!** (Colonne **Marſch!**) kommandirt.

Beim 2ten Schritt sollen schon die Glieder alle an einander geschlossen sein.

Aufmärsche in die Front.

Die **Aufmärsche** oder **Deploirungen** in die Front werden in vier verschiedenen Richtungen stattfinden.

I. Mit der Front gegen die Seite des **Colonnen-Alignements.**

II. Auf die Tête mit der Front gegen die **Marſch-Direktion.**

III. Auf die Tête mit der Front gegen die **Queue.**

IV. Mit der Front auf die entgegengesetzte Seite des **Colonnen-Alignments.**

Diese **Aufmärsche** und **Deploirungen** können sowohl auf der Stelle als auch während des **Marsches** stattfinden.

I. Herstellung der Front, oder **Aufmarsch** auf die Seite des **Colonnen-Alignments.**

Wenn die Reihen-Colonne nicht von

el, úgy: **Aréz!** ha pedig járat közben volna, akkor: **Arézra vissza-kozz!** vezényeltetik; mire a' csapat hegyén létező két altiszt és az első rend balra arczoz, 's így tovább a' többi rendek is egymás után.

II. A' csapat hegyére arczczal a' járat irányára felé fejlődés.

Ehez: balra bontakozz **Járj!** vezényeltetik; mire az egész rendcsapat balra huzódva az új arczvonalba lassanként fejlődik.

III. Fejlődés a' csapat hegyére arczczal vége felé.

E' végre jobbra bontakozva arczba visszakozz! **Járj!** vezényeltetik; mire az egész csapat jobbra huzódik és balra átfordulva arczra visszakozik.

VI. Fejlődés a' csapat irányának ellenkező oldalára.

Ehez: Az első rend megett Jobbra fejlődj! **Járj!** vezényeltetik; mire a' csapat hegye azonnal jobbra kanyarodik és hat lépésnyire felállva az új arczvonalat csak hirtelen kijelöli, melybe a' rendcsapat többi tagjai is jobbra kanyarodva beilleszkednek.

Ha az említett fejlődés jobbra az 1-ső rend megett meg nem történhetnék, úgy:

Az 1-ső rend megett balra fejlődj és arczba visszakozz! **Járj!** vezényeltetik; mire az egész rendcsapat azonnal sebes lépésben ki-

der Stelle gerückt wäre, so wird kommandirt: **Aréz!** (**Front!**) wenn solche aber im Marsch begriffen wäre: **Arézra vissza-kozz!** (Die **Front herstellen!**)

II. Aufmarsch auf die Tête mit der Front gegen die Marsch-Direction.

Hiezu wird kommandirt: Balra bontakozz! — **Járj!** (links) deplóirt! **Marsch!**) worauf die ganze Colonne sich links ziehend in die neue Frontlinie successive aufmarschirt.

III. Aufmarsch gegen die Tête mit der Front gegen die Queue.

Hiezu wird kommandirt Jobbra bontakozva arczba visszakozz! **Járj!** (Rechts deplóiren und die Front herstellen! **Marsch!**) worauf die ganze Colonne sich rechts zieht und in die Front mittelst links um sich herstellt.

IV. Aufmarsch auf die entgegengesetzte Seite des Colonnen-Aligments.

Hiezu wird: Az első rend megett Jobbra fejlődj! **Járj!** (Hinter der ersten Reihe aufmarschiren! **Marsch!**) kommandirt, worauf die Tête der Colonne sogleich rechts schwenkt, sechs Schritte vorrückt und die neue Frontlinie markirt, in welche auch die übrigen Reihen der Colonne, indem selbe gleichfalls rechts schwenken, einrücken.

Wenn der besagte Aufmarsch hinter der ersten Reihe rechts nicht stattfinden könnte, wird kommandirt:

Az 1-ső rend megett balra fejlődj és arczba visszakozz! **Járj!** (Hinter der ersten Reihe links aufmarschiren und die

lép, és rendenként balra kanyarodva és balra átfordulva arczba visszazokzik.

31. §. Puskafogások.

A' puskafogásokhoz elébb a' sorokat meg kell nyitni, t. i. a' 2-ik sort négy a' 3-kat pedig nyolcz lépésnyire hátra léptetni, azután pedig : Puskafogásokat gyakorolj! figyelmeztetik; mire azok szint' azon rendben vitetnek végbe, mint a' beoktatásnál. Egyébiránt a' puskafogásokat zárakozott sorokban is lehet gyakorolni.

32. §. Tűzfogás.

A' tűzfogások mindenkor csatlakozott sorokban gyakoroltatnak. E' végre a' beoktató előlegesen vezényli: Vigyázz! Töl-esél! mire a' töltés lehető gyorsan végbevitetik.

I. A' tizeddeli tüzelés.

E' végre figyelmeztetik
Vigyázz! Tizeddel tüzelni!

(Dohjel vagy tüzelj! vezénylet)
mire az első sorbeli tiszték hátra lépnek, és a' harmadik sor puskáját karra veszi, azután :

Tized! Készülj! Czélt! Tűz!
mire az első és 2-ik sor ismert módon tüzel és tölt, 's puskáját mindenkor a' töltés után készült helyzetbe hozza, mig a' tüzelés megszüntetéséhez dohjel vagy az' Állj! vezénylet által beköttekzik.

Végre :

Iga-zodj! vezényelteik.

Front herstellen! **March!**) worauf die ganze Colonne sogleich in Doublier-Schritt austritt, und reihenweis links schwenkend sich mittelst links um! in die Front herstellt.

§. 31. Hand- und Chargier-Griffe.

Zum Erzeriren der Hand-Griffe werden zuerst die Glieder geöffnet, nämlich : man läßt das 2-te Glied auf vier und das 3-te Glied auf acht Schritte zurücktreten, sodann wird avertirt : Puskafogásokat gyakorolj! (Die Hand-Griffe erzeriren! worauf solche in derselben Ordnung vollführt werden, wie mit dem Gliede. Ubrigens können die Handgriffe auch mit geschlossenen Gliedern geübt werden.

§. 32. Chargirgriffe.

Die Chargirgriffe werden stets mit geschlossenen Gliedern geübt. Hierzu kommandirt der Abrichter : Vigyázz! (Habt Acht!) Töl-esél! (Ladet!) worauf die Ladung mit möglichster Schnelligkeit vollführt wird.

I. Chargirung mit dem Zuge.

Hierzu wird avvertirt: Vigyázz! tizeddeli tüzelni! (Mit dem Zuge chargiren!)

(Trommelzeichen od. tüz elj!) (Chargirt); hierauf treten die Chargen des 1-ten Gliedes zurück und das 3-te Glied nimmt In Arm! sodann wird kommandirt : Tized! készülj! Czélt Tűz! (Zug! Fertig! an! Feuer!) worauf das 1-te und 2-te Glied auf die bekannte Weise chargirt, ladet, und das Gewehr jedesmal in die Lage von Fertig bringt bis die Einstellung des Feuers mittelst des Trommelzeichens oder des Commando's Halt! erfolgt.

Endlich :

wird Iga-zodj! (Nicht-euch!) kommandirt.

II. Tizedben sortüzelés és egyenkénti tűz.

Itten minden a' tized tüzelésére megmagyarázott mód szerint történik, és pedig következő vezérszavak után:

Vigyázz! Soronként tizedből tüzelni! (Dobjel vagy Tüzelj.) Tized! Készülj! Második sor! Czélt! Tűz! 's midőn a' 2-ik sor a' puskavesszőt csöbe hozza: Első sor! Czélt! Tűz!

Az egyenkénti tüzelésrei átmenetelhez a' tizedvezérő: Tüzelj! vezényel; mire minden egyén lehető sietéssel tölt és lö.

Végre a' tüzelés megszüntetésére dobjel, vagy Iga-zodj! vezénylet szolgál; mire mindenki töltött puskával vállal és a' 2-ik sor az: Iga-zodj! vezényletre előttese megé visszalép.

III. Elényomulás és visszavonulásbani tüzelés.

Ez is szint' akkép és azon vezérszavak után történik, mint a' sornál már előfordult, csupán azon hozzátétellel, hogy itt a' 2-ik sor is az elsővel egyetemben tüzel, és a' vezényletben a' sor nevezet helyett tized! használtatik.

§. 33. Szuronyali megtámadás és gyülekezés.

E' végre ostromjel doboltatik, azután az Arczjárat következik, 's legfelebb 60 lépésnyire az ellenségtől: Szuronyt sze-gezz! vezényeltetik; mire mindenik örvítész zárazott rendben lehető sebességgel és

II. Chargirung mit Gliedern aus dem Zug und Einzelneuern.

Hier geschieht alles auf die, für die Chargirung im Zug festgesetzte Weise u. z. nach folgenden Kommandowörtern:

Vigyázz! soronként tizedből tüzelni! (Habt Acht! Mit Gliedern aus dem Zug Chargiren!) (Trommelzeichen od. Chargirt!) Tized! készülj! (Zug! Fertig!) Második sor! Czélt! Tűz! Zweites Glied! (An!—Feuer!) und wenn das 2-te Glied den Kadstod in den Lauf bringt, Első sor! Czélt! Tűz! (Erstes Glied! an!—Feuer!)

Zum Ubergang ins Einzelneuer Kommandirt der Zugskommandant:

Tüzelj! (Feuer!) worauf jeder Einzelne mit möglichster Eile ladet und sein Gewehr abfeuert.

Endlich dient zur Einstellung des Feuers das Trommelzeichen oder das Kommando: Iga-zodj! (Salt!) worauf jeder nachdem er das Gewehr geladen, — schultert! und auf das Kommando Iga-zodj! (Nicht euch!) tritt das 2-te Glied hinter die Vordermänner.

III. Chargirung im Avanciren und Retiriren.

Dies geschieht gleichfalls nach denselben Kommandowörtern, welche beim Glied vorgekommen sind, nur mit dem Unterschied, daß hier das 2-te Glied mit dem 1-ten zugleich feuert und in dem Kommando bedient man sich statt Glied der Benennung: Zug!

§. 33. Angriff mit dem Bajonett und Kaskirung.

Hiezu wird vor Allem der Sturmstreich geschlagen sodann folgt der Frontmarsch und höchstens auf 60 Schritt vom Feinde

Szuronyt sze-gezz! (Fallt das Bajonett!)

elzántan az ellenségre rohan. A' gyü-
löhelyre vagy az **Állj!** vezényletre az
őrvitézek vállazott puskával sebesen
tizedbe gyülekeznek.

34. §. Diszlövés és Futótüz.

E' végre vezényeltetik **Vigyázz!**
Diszlövéshez! vagy **(Futótüz-
höz) Tized!** **Készülj!** **Felczelt!**
Tüz!

Itt csupán az jegyeztetik meg, hogy a'
3-ik sor is a' készüljre egyet jobbra
lép és szinte tüzel, a' futótüznél pedig
a' Tüzelj! vezénylet helyett egyik
vagy másik szárnynak tüzelés végett jel
adatik.

Miután a' puská a' mellre lehoza-
tott, **Vál-lazz!** **Iga-zodj!** **tiszte-
legj!** **Vál-lazz!** vezényeltetik.

NB. Az altisztek a' puskát mindég
jobb kézben tartják, és csupán a' követ-
kező puskafogásokat viszik a' részleg-
gel végbe:

Vállazz! **Karra!** **Lábhoz!**
Sulyba! Az imáhozi fogtákat és a'
Födézz!

Auf den gleich hierauf erfolgenden
Sturmstreich stürzt jeder Gardist in der
geschlossenen Ordnung mit größtmög-
lichster Schnelligkeit und Entschlossenheit
auf den Feind.

Auf das Zeichen zur Rallirung oder
auf das Kommando: **Állj!** (**halt!**)
ralliren sich die R.-Gardisten schnell im
Zuge.

34. §. General-Decharge und Lauf- feuer.

Hiezu wird kommandirt: **Vigyázz!**
Diszlövéshez! oder **(Futótüz-
höz) Tized!** **Készülj!** **Felczelt!**
Tüz! (**Habt acht!** **Zur General-
Decharge!** oder zum **Lauffeuer!**
Zug! **Fertig!** **Schlagt an hoch!**
Feuer!)

Hier wird bloß bemerkt, daß auf
das Kommando: **készülj!** (**Fertig!**)
auch das 3-te Glied rechts tritt, und
gleichfalls feuert, beim Lauffeuer aber statt
dem Kommando **Tüzelj!** (**Feuer!**)
einem oder dem anderen Flügel nach
Belieben zum Beginn des Feuers ein
Wink gegeben wird.

Nachdem die Gewehre auf die Brust
herabgebracht wurden, folgt:

Vál-lazz! **Iga-zodj!** **tiszte-
legj!** **Vál-lazz!** (**Schul=tert!** **Nicht
euch!** **Präse=tert!** **Schul=tert!**)

NB. Die Unteroffiziere halten die
Gewehre stets im rechten Arm und voll-
führen mit der Abtheilung bloß folgende
Gewehrgriffe:

Vállazz! **Karra!** **Lábhoz!**
Sulyba! (**Kos[ten] hoch!** **In Arm!**
Beim Fuß! **In die Balance.** Dann
die Tempo's zum Gebeth und
(Berdeckt.) —

II. RÉSZ.

Gyakorlati-szabályzat

1. Szakasz.

A' század gyakorlata.

1. §. A' század állványa, állása, sorzata és felosztása.

Állványa.

A' századnak hadakozható állványa:

Egy századvezérlő, egy főhadnagy, 2 alhadnagy, 2 őrmester, 12 tizedes, 12 őrvezető, 180 őrvitéz, 2 dobos, 2 ács, összesen 214 fejből áll.

Állása és sorozata a' századnak.

Minden század három sorba állítatik, és pedig nagyság szerint, a' mit sorozatnak nevezünk.

A század ahhoz képest, a' hogy az osztályban jobbról vagy balról áll, jobbra vagy balra soroztatik.

Felosztás.

Minden század 4 tizedre osztatik fel.

Két tized egy fél századot képez.

Miután a' század gyülekezett, az első őrmester vezényli: Sorakozz! mire az őrvitézek 3 sorba, az altisztek pedig az arcz elébe, ezzel általellenben egy sorba felállnak.

II. Theil.

Exercir-Reglement.

Erster Abschnitt.

Das Exerciren einer Compagnie.

§. 1. Stand, Stellung, Rangirung und Eintheilung der Compagnie.

Stand.

Der freitbare Stand einer Compagnie enthält:

1 Kapitän als Compagnie-Kommandanten, 1 Oberlieutenant, 2 Unterlieutenant's, 2 Feldwebel, 12 Korporäle, 12 Aufführer oder Gefreite, 180 Gardisten, 2 Tambours, 2 Zimmerleute zusammen 214 Köpfe.

Stellung und Rangirung der Compagnie.

Jede Compagnie wird in 3 Glieder aufgestellt; dies zwar nach der Größe, was man Rangirung nennt.

Die Compagnie wird je nachdem sie in der Division rechts oder links steht, rechts oder links rangirt.

Eintheilung.

Jede Compagnie wird in 4 Züge eingetheilt.

2 Züge bilden eine halbe Compagnie.

Nachdem die Compagnie sich versammelt hat, kommandirt der erste Feldwebel: Sorakozz! (Rangirt!) worauf die Gardisten sich in 3 Gliedern, die Unteroffiziere aber sich in ein Glied vor der Front vis à vis derselben aufstellen.

Mig az első őrmester a 3 sor kiegyenlítését és a' tizedrei felosztást elintézi, addig a' 2-ik őrmester az arcmegett a' fedezetről gondoskodik.

Ez meglőrtévé, az őrmester vezényli: Részlegekbe balra (vagy jobbra) nyi-**tódj!** mire az illető három tized fél balra (vagy jobbra) fordulva, az egyszersmind belépő tiszteknek helyet ad.

Tovább: jobbra (vagy balra) Iga-**zodj!** vezényeltetik.

Végre a' jelentés lépcsőkint megtörténve, a' főtisztek is illető helyökre mennek, és a' százados a' század vezényletére kardot húz.

2. §. Igazodások.

A' tagonkénti igazodás szint' akkép történik, mint a' tized oktatásánál már előfordult; csupán azon különbséggel, hogy itt az új arcvonal kijelölésére az első sorbeli szárnyas tisztek és minden két tiszt közül a' jobbról (balról) álló illy vezénylet által: Tisztigazodás **jobbra** (vagy **balra**) 6 lépésnyire eléleptetnek; — 's miután az újvonalba beigazodtak, továbbá:

Jobbra (v. balra) Iga-**zodj!** vezényeltetik; mire a' tagonkénti igazodás mindenik tizednél az ismert módon végbevitetik.

3. §. Tüzelés.

E' végett Vigyázz! Századdal tüzelni! figyelmeztetik (Dohjel vagy Tüzelj!), mire az első sorbeli tisztek hátra lépnek, valamint ezeknek helyadás végett a' 3-ikkbeliek is. To-

Während der erste Feldwebel die Ausgleichung der Glieder und die Einteilung in 4 Züge bewirkt, wird durch den 2-ten Feldwebel hinter der Front die Deckung besorgt.

Nachdem dies geschehen kommandirt der Feldwebel: Részlegekbe balra (vagy jobbra) nyi-**tódj!**; (Abtheilungen links (oder rechts) öffnet-**euch!**) worauf die bezüglichlichen 3 Züge halb-links (oder halbrechts) machen, und den zugleich eintretenden Chargen Raum geben.

Ferner wird jobbra (vagy balra) Iga-**zodj!** rechts (oder links) richt-**euch!** kommandirt.

Endlich wenn die Meldung stufenweise stattgefunden hat und die Oberoffiziere auf ihre Plätze sich begeben haben, zieht der Kapitän zum Kommandiren der Compagnie den Säbel.

§. 2. Richtung.

Die rottenweise Richtung geschieht auf dieselbe Weise, wie bei der Abrichtung des Zuges bereits gesagt wurde, nur mit dem Unterschied daß hier die Flügeloffiziere dann von je zwei Chargen die rechts (links) stehende des 1-ten Glieds durch das Kommando! Tisztigazodás (Chargen-Richtung) **jobbra** (vagy **balra**) rechts (od. links) auf 6 Schritte zur Markirung der neuen Frontlinie vorgerufen werden; und nach dem diese in die neue Frontlinie sich eingerichtet haben, wird ferner:

Jobbra (vagy balra) Iga-**zodj!** (Rechts (oder links) richt **euch!**) kommandirt; worauf die rottenweise Richtung bei jedem Zug auf die bekannte Weise vollführt wird.

§. 3. Chargirung.

Hiezu wird avifirt: Vigyázz! Századdal tüzelni! (Habt **Acht!**) Mit der halben Division Chargiren! (Trommelzeichen od. tüzelj! chargirt!) worauf die Chargen des 1-

vább vezényeltetik : Század! Készülj! Czólt! Tűz!

A' tüzelés annyiszor ismételtetik, mennyiszor szükség.

Megszüntetés végett dobjel adatik vagy Allj! vezényeltetik; miután mindenik vállazott, a' százados vezényli: Iga-zodj!

Soronkénti tüzeléshez figyelmeztetik : Vigyázz! Századból soronként tüzelni! (Dobjel's a' t.)

A' tüzelés elenyomulva és visszavonulva szint' akkép és azon vezérszavak szerint történik, mint a' tized oktatásánál meghatározlatott. Végre megjegyeztetik, hogy az illető vezérlőnek a' tüzelést mindenkor az arcz háta megélt kell vezénylenie.

4. §. Rendcsapat alakítása és arczbai fejlődések.

A' rendcsapat alakítása és az arczbai fejlődések vagy bontakozások a' tized oktatásánál már előfordultak. Itt csupán az jegyeztetik meg, hogy a' századvezérlőnek rögtön fel kell magát találnia, egyik vagy a' másik helyzetben a' fejlődés vagy a' bontakozás melyik nemét kell alkalmazni, hogy az arcz az ellenséggel minden zavar nélkül lehető sebességgel és renddel szemközt állíthatassék.

5. §. Részlegcsapat alakítása.

A' részlegcsapat alakítása az első sorra háromféleképp történik, u. n.

1. Ha a' részlegcsapatban az arczvonala hosszában jobbra vagy balra kelletlene elindulni, úgy: Vigyázz! Tizedenként jobbra kanyarod-

Gliebes so wie jene des 3-ten um diesen Platz zu machen, zurücktreten. Ferner wird kommandirt: Század! készülj! Czólt! Tűz! (Halb = Division! Fertig! an! Feuer!

Das Feuer wird so oftmal wiederholt als es nötig ist. —

Zur Einstellung wird das Trommelzeichen gegeben, oder Allj! (Halt!) kommandirt; nachdem jeder geschultert hat, kommandirt der Kapitän: Iga-zodj! (Nicht euch!)

Zum Gliederfeuer wird avertirt: Vigyázz! Századból soronként tüzelni! (Habt Acht! Mit Gliedern aus der Halb Division chargiren!) (Trommelzeichen u. s. w.)

Die Chargirung im Avanciren und Retiriren geschieht auf dieselbe Weise, und nach den nämlichen Kommandowörtern, wie es bei der Abrihtung des Zuges festgesetzt wurde. — Endlich wird bemerkt, das der Kommandant die Chargirung immer hinter der Front zu kommandiren hat.

§. 4. Formirung der Reihen-Colonne und Entwicklung in die Front.

Die Formirung der Reihenkolonne dana die Aufmärsche und Deploirungen in die Front sind bei der Zugarbeit bereits vorgekommen. Hier wird blos bemerkt, das der Compagniekommandant augenblicklich wissen müsse, in dieser oder jener Lage welche Art des Aufmarsches oder der Deploirung anwendbar ist, um dem Feinde ohne Verlegenheit mit möglichster Schnelligkeit und Ordnung Front zu bieten.

§. 5. Formirung der Abtheilungs-Colonne.

Die Formirung der Abtheilungs-Colonne auf das erste Glied erfolgt auf dreifache Art: u. z.:

1. Wenn man mit einer Abtheilungs-Colonne in der Verlängerung der Front rechts oder links abmarschiren wollte, so wird avirtirt:

ni! figyelmeztetik; mire az arczegetti tisztek belépnek, azután: Tizedenként jobbra (vagy balra) kanya-rodj! (fejvetés balra) **Járj!** vezényeltetik; mire a' tizedek zárakozottan kikanyarodnak és az illető tisztek: **Állj!** vezényelnek. Továbbá:

A' századvezérlő a' puskát vállra vételi, és a' csapatot illy vezénylet által: Csapat! **Járj!** megindítja, 'stb.

2. Ha az arcz hosszabani csapatjárat végett részlegenként kellene az arczból 3 lépésnyire elélni és balra (v. jobbra) elkanyarodni, ugy:

Vigyázz! Tizedenként a' jobb szárnyról! figyelmeztetik; (tisztek belépte) azután:

Jobb szárnyas tized! **Járj!** vezényeltetik; mire ezen tized kilép és 3 lépést haladva, az illető tiszt által balra kanyarodáshoz! vezényeltetik, 's midőn a' mellettes tized közepe elébe érkezett, ez utóbbinak illető tiszte vezényli: Második tized! **Járj!** Balra (v. Jobbra) kanya-rodj! Ekkép következik a' 3-ik és a' 4-ik tized is 's a' t.

3. Ha végre a' csapatjáratnak a' jobb (bal) szárny függőleges irányában kellene megtörténni, ugy a' századvezérlő: Vigyázz! Tizeden-

Vigyázz! Tizedenként jobbra kanyarodni! (Habt! **Acht!**)

Mit Zügen rechts (oder links) Schwenken!) Worauf die hinter der Front stehenden Chargen eintreten, sodann wird kommandirt: Tizedenként jobbra (v. balra) kanya-rodj! **Járj!** (Mit Zügen rechts (oder links) schwenkt euch!)

(Wendung des Kopfes links)

Worauf die Züge geschlossen heraus-schwenken und von den betreffenden Chargen **Állj!** (Halt!) kommandirt wird.

Ferners läßt der Compagniekommandant die Gewehre Kolbenhoch nehmen und die Colonne mittelst des Commando's: Csapat! **Járj!** (Colonne! **March!**) in Bewegung setzen u. s. w.

2. Wenn behufs des Colonnenmarches, in der Verlängerung der Front, abtheilungsweise drei Schritte aus der Front vorgetreten, dann links (od. rechts) die Schwenkung vollführt werden sollte, so wird

Vigyázz! (Habt! **Acht!**) Tizedenként a' jobb szárnyról! (Mit Zügen vom rechten Flügel abmarschiren!) avertirt. (Eintreten der Chargen) sodann wird kommandirt:

Jobb szárnyas tized! **Járj!** (Rechter Flügelzug! **March!**) Worauf dieser Zug austritt, und nach hinterlegten 3 Schritten durch die betreffende Charge zum links (rechts) Schwenken kommandirt wird, und sobald solche vor die Mitte des nebenstehenden Zuges anlangt, kommandirt von diesem letztern die bezügliche Charge: Második tized! **Járj!** Balra (v. Jobbra) kanya-rodj! (Zweiter Zug! **March!** links (od. rechts) schwenkt euch!) Auf diese Art folgt der 3-te so auch der 4-te Zug, u. s. w.

3. Wenn endlich der Colonnenmarch in der senkrechten Direction des rechten (linken) Flügels stattfinden sollte, so avertirt der Compagniekommandant

ként a' jobb (bal) szárny előtt csapatba! figyelmeztet. (Belépte a' tiszteknek.)

Továbbá vezényeltetik: Jobb (bal) szárnyas tized egyenest! a' többi jobbra (balra) kanyarodj! Járj! mire a' nevezett szárnyas tized egyenest megy, míg az illető tiszt Állj! vezénylete által t. i. az egyszersmind kikanyarodó részlegek irányzatában megállítatik.

A' századvezérő aztán vezényli:

Csapat! gyorsan — Járj! 's a' t.

Ha a' csapat jobbra alakítottatott úgy az irányzat balra van, tehát balra is kell nézni és a' részlegek bal szárnyainak főedve lenni.

Ha a' csapat balra alakítottatott, úgy az ellenkező észrevétel szolgál.

6. §. Arczbai fejlődések és bontakozások.

A. Rendcsapatból.

Rendcsapatból az arczbai fejlődések és bontakozások szint akkép történnek, mint a' tized beoktatásánál meghatározottatott, csupán azon hozzátétellel, hogy az arczbai fejlődéshez intézett figyelmeztetőre a' csapat végéről mindenkor az altiszt az új arczvonalt kijelölésére felállítatik.

B. Részlegcsapatból.

I. Arczczal a' csapat irányzata oldala felé.

Miután a' csapat megállítatott:

Vigyázz! Tizedenként a jobb (bal) szárny előtt csapatba! (Habt Acht! Mit Zügen vor dem rechten (oder linken) Flügel in Colonne!) (Eintreten der Chargen)

Ferner wird kommandirt: Jobb (v. bal) szárnyas tized egyenest! a' többi (balra) kanyarodj! Járj! (Rechter (od. linker) Flügel=Zug grad aus! die andern rechts (od. links) schwenken!) (Marsch!) worauf der benannte Zug vorwärts schreitet und sogleich von der betreffenden Charge im Aligment, der zugleich herausschwenkenden Abtheilungen, zum Halten beordert wird, der Compagniefommandant kommandirt sodann:

Csapat! gyorsan—Járj! 'sa't. (Colonne! in Manövrir=Schritt Marsch! u. s. w.

Wenn die Colonne rechts formirt ist, so ist das Aligment links, sohin muß man auch links sehen, und die linken Flügel der Abtheilungen haben sich gehörig zu decken.

Wenn die Colonne links formirt ist, so dient die entgegengesetzte Beobachtung.

§. 6. Aufmärsche und Deploirungen in die Front.

A. Aus der Reihen-Colonne.

Die Aufmärsche und Deploirung aus der Reihen-Colonne erfolgen auf dieselbe Weise wie dies bei der Abrihtung des Zuges festgesetzt wurde, — nur mit dem Zusatz, daß der Unteroffizier von der Duene der Reihen-Colonne auf das Avertissement zur Entwicklung der Front jedesmal wegen Markirung der neuen Frontlinie aufgestellt wird.

B. Aus der Abtheilungs-Colonne.

I. Mit der Front auf die Seite des Colonnen=Aligments.

Nachdem die Colonne Halt gemacht, wird avertirt.

Balra (vagy jobbra) felkanyarodni! figyelmeztetik, azután:

Tizedenként balra (v. jobbra) kanya-rodj! (fejvetés) Járj! vezényeltetik; mire mindenik tized sebes lépésben az új arczvonalba bekanyarodik és végre a' századvezérő: jobbra (v. balra) iga-zodj! vezényel.

II. Csapat hegyére arczozal a' járat iránya felé.

E' végre:

Balra (jobbra) arczba bontakozni! figyelmeztetik; mire az első részleg főtiszte: Jobbra (balra) iga-zodj! vezényletére a' csapat végéről a' főtiszt megett létező altiszt az új arczvonalt kijelölésére élémegy és támaszpontul feláll, azután: balra (v. jobbra) bonta-kozz! (fejvetés) Járj! vezényeltetik; mire a' tizedek, kivéve az első részleget, balra (jobbra) huzódnak, és az illető tisztek illy vezényletére: Egye-nest! s midőn a' 2-ik sorral egy irányba érkeztek: Allj! az új arczvonalba illeszkednek és beigazodnak.

III. A' csapat hegyére arczozal vége felé.

Ehez:

Jobbra (balra) bontakozva balra (jobbra) át kanyarodni! figyelmeztetik, mire az első részleg a' balrai átkanyarodást végbeviszi, és az új arczvonalt a' támaszpontul felállott

Balra (ober jobbra) felkanyarodni (Links (oder rechts) aufschwenken), sodann wird kommandirt:

Tizedenként balra (jobbra) kanya-rodj! (Mit Zügen links (oder rechts) Schwenkt euch!) (Kopfschwenken) Járj! (Marsch!) worauf jeder Zug im Doublierschritt in die neue Frontlinie einschwenkt. Und endlich kommandirt der Compagniekommandant: jobbra (balra) iga-zodj! (Rechts (oder links) richt=euch)

II. Auf die Tête der Colonne mit der Front gegen die Marsch-Direction.

Hiezu wird avisiert:

Balra (jobbra) arczba bontakozni! links (rechts) in die Front deplouiren! worauf der Ober-Offizier der ersten Abtheilung: jobbra (balra) iga-zodj! links (rechts) richt=euch! kommandirt, und der hinter dem Ober-Offizier der letzten Abtheilung befindliche Unteroffizier zur Markirung der neuen Frontlinie vorgeht, und sich als Stützpunkt aufstellt, sodann wird: balra (jobbra) bonta-kozz! (links (rechts) deplouirt!) (Kopfschwenken) Járj! (Marsch!) kommandirt; worauf die Züge mit Ausnahme der 1-ten Abtheilung sich links od. rechts ziehend und auf das Kommando: Egye-nest! (grad=aus!), dann wenn selbe mit dem 2-ten Glied in eine Richtung gelangt sind, auf das Allj! (Salt!) in die neue Frontlinie sich begeben und einrichten.

III. Auf die Tête mit der Front gegen die Dueue.

Hiezu wird avisiert:

Jobbra (balra) bontakozva balra (jobbra) át kanyarodni! (Rechts (links) deplouiren und sich links (rechts) umkehrt schwenken! worauf die 1-te Abtheilung die

altisztre beigazítva kijelöli, azután: Jobbra bontakozz, és balra (jobbra) átkanyarodj! **Járj!** vezényeltelik; mire az arczbai húzódás megtörténvén, mindenik részleg illető tiszte illy vezényletére: balra (jobbra) átkanya-**rodj!** az új arczvonalba illeszkedik és igazodik 's a' t.

IV. Arczczal a' csapat irányzatának ellenkező oldala felé.

E' végett, a' nélkül, hogy a' csapat megállíttatnék:

Az első részleg megett jobbra (balra) fejlődj! figyelmeztetik, mire a' csapat hegyén létező részleg illető tiszte azonnal:

Jobbra (balra) kanyarodj! Egyenest! hat lépést haladva **Állj!** Végre:

Jobbra (balra) iga-**zodj!** vezényli, 's így tovább a' többi részleg is egyenest menve, midőn az előtők bekanyarodó részlegnek bal (jobb) szárnyával egy irányba érkeztek, a' jobbra (balra) kanyarodj! **Állj!** vezénylet által az új arczvonalba bevezettetnek.

7. §. Tömegalakítás és arczbai fejlődés.

I. Tömegalakítás jobbra és balra.

A' tömeg alakításához:

Linksümkehr = Schwenkung vollführt, und die neue Frontlinie indem selbe auf den, als Stützpunkt aufgestellten Unteroffizier eingerichtet wird — markirt, sodann wird kommandirt: Jobbra bontakozz! és balra (jobbra) átkanyarodj! **Járj!** Rechts (links) deploiren! und sich links (oder rechts) umkehrt = Schwenken! **March!**

Worauf die Ziehung vollzogen, und jede Abtheilung auf das Kommando ihrer betreffenden Charge: balra (jobbra) átkanya-**rodj!** (links (rechts) umkehrt schwenkt euch!) in die neue Frontlinie sich einrichtet.

IV. Mit der Front auf die gegen-gesetzte Seite des Colonnens-Alignments.

Hiezu wird:

ohne die Colonne halten zu machen avertirt:

Az első részleg megett jobbra (balra) fejlődj! (Hinter der ersten Abtheilung rechts (links) aufmarschiren!) Worauf die an der Tete der Colonne marschirende Abtheilung und ihre betreffende Charge mittelst des Kommando's Jobbra (balra) kanyarodj! Egyenest! (rechts (links) schwenkt euch! grad=aus!) nach 6 Schritten aber: **Állj!** (**halt!**) und sofort auch die übrigen Abtheilungen gradaus marschiren, — sobald selbe mit dem linken (rechten) Flügel der früher eingeschwenkten Abtheilungen in eine Richtung gelangt sind gleichfalls mittelst Jobbra (v. balra) kanyarodj! **Állj!** (rechts (links) schwenkt euch! **halt!**) in die neue Frontlinie eingeführt werden.

§. 7. Formirung der Masse und Auf-marsch in die Front.

I. Formirung der Masse rechts oder links aus der Front.

Zur Formirung der Masse wird avertirt:

Tömegbe jobbra (balra) alakulni! figyelmeztetik (tiszték belépte) fél **jobb!** (bal) részlegek, (az első tized kivéve) a' többi mind fél jobbra (balra) fordul, tovább : **Járj!** vezényeltetik; mire tizedekbe töredevezve rendkint sebes lépésben az első tized megé megy és ott sorközre visszakoz.

Az irányzat szárnyán létező tiszték a' balra (jobbra) irá-nyulj! vezényletre fődeződnék és a' tömeg első sora fejét balra veti.

Az ekkép alakított tömeg főkép lovasság elleni védelemre szolgál; ezenkívül az illy tömeggel sik téren járatokat és kanyarodásokat 's a' t. is lehet végbevitetni.

II. Arczbai fejlődés.

E' végre :

Tömegből arczba fejlődni! figyelmeztetik; mire az első részleg' illető tiszté illy vezényletére : **J ob b r a** (balra) **iga-zodj!** a' csapatoknál megnevezett tiszt által kijelölendő támaszpontra beigazittatik, — azután : **F él b al!** (jobb) vezényeltetik; mire — kivévén az első részleget — a' többi három balra fordul, és a' **Járj!** vezényletre sebes lépésben egyenest kilép, és kellő távolságbankülön-külön arczoz, 's miután a' bal (jobb) szárnyakon létező tiszték az új arczvonalba helyezkedtek, a' jobb (bal) szárnyon álló tiszték illy vezénylete által : **T i z e d — járj! Állj!** a' kijelölt arczvonalba egymás után bevezettetnek.

Tömegbe jobbra (balra) alakulni! (Die Masse rechts (links) formiren!) (Eintreten der Chargen) sodann : Fél **jobb!** (bal) (Halb-rechts! (links!)) die Abtheilungen (mit Ausnahme des 1-ten Zugs) wenden sich rechts (links) ferner wird : **Járj!** (**Marsch!**) kommandirt, worauf die Front sich in Züge bricht, und diese im Doublier-Schritt hinter der 1-ten Abtheilung marschirt, und auf Glieder-Distanz sich herstellt.

Die am Alignements-Flügel befindlichen Chargen decken sich auf das Kommando : **balra (jobbra) irá-nyulj!** (links (rechts) alignirt!) und das 1-te Glied der Masse wirft die Köpfe links.

Die auf diese Art formirte Masse dient vorzüglich zur Vertheidigung gegen Cavallerie, übrigens können mit derselben auch Bewegungen, Schwenkungen, Direktions-Veränderungen u. s. w. auf ebenen Boden vollführt werden.

II. Aufmarsch in die Front :

Hiezu wird avisiert :

Tömegből arczba fejlődni! (Aus der Masse aufmarschiren!) — worauf die bezügliche Charge der 1-ten Abtheilung **J ob b r a** (balra) **iga-zodj!** (rechts (od. links) richt-euch!) kommandirt; und solche auf die bei den Colonnen besagte Charge, welche zur Markfrung des Stützpunktes vorgeht, genau einrichtet, — sodann wird **F él b al!** (jobb!) (**Halb links!** (rechts!)) kommandirt; worauf mit Ausnahme der 1-ten Abtheilung alle Ubrigen sich links wenden auf das Kommando **Járj!** (**Marsch!**) im Doublier-Schritt gradaus marschiren und jede für sich auf gehörigen Abstand frontirt, sobald die linken (rechten) Flügel-Chargen jeder Abtheilung in die neue Frontlinie sich aufgestellt hat, werden diese mittelst des Kommando's : **T i z e d! — Járj! Állj!** (Zug **Marsch!** **halt!**) in die marsirte Frontlinie geführt.

A' lovasság elleni védelem a' zászlóalj gyakorlatánál taglaltatik.

Második szakasz.

Az osztály gyakorlata.

1. §. Állás.

Az osztályt két század képezi.

Ha az osztály zászlóval van ellátva, úgy ez a' két hadnagy közt közepében áll.

Az osztály gyakorlatánál az idősb százados vezénnyel és e' végre a' közepe elébe áll.

A' dobosok 6 lépésnyire a' közepe megett állnak.

2. §. Igazodások.

I. Tisztigazodás jobbra (balra).

E' végre az osztályvezérő: Tisztigazodás **jobbra (balra)** vezénnyel, mire a' zászló és zászlós tisztek, és minden két egymás mellett álló tisztközül a' jobbról (balról) álló 6 lépésnyire elélep és igazodik.

Azután: **Jobbra (balra) igazodj!** vezényeltetik, mire a' tagonkénti igazodás valamennyi tizedek által végbevitetik.

II. A' közepére.

Figyelmezt. Tisztigazodás a' **középre**, a' zászlónak és zászlós tiszteknek, valamint a' jobb szárnyon minden két tisztközül a' balról és a' bal szárnyon a' jobbról állóknak, elélépte 6 lépésnyire. Aztán vezényeltetik: **Középre igazodj!** végre ha az igazodás meglörtént: **Jobbra—nézz!**

Die Vertheidigung gegen die Cavallerie wird bei dem Exerciren im Bataillon zergliedert.

Zweiter Abschnitt.

Exerciren einer Division.

§. 1. Stellung.

Zwei Compagnieen bilden eine Division.

Wenn die Division mit einer Fahne versehen ist, so stellt sich diese in die Mitte zwischen die zwei Prämier-Lieutenanten.

Der ältere Capitän kommandirt beim Exerciren die Division, er stellt sich hiezu vor die Mitte derselben.

Die Tambours stehen 6 Schritte hinter der Mitte.

§. 2. Richtungen.

I. Chargen-Richtung rechts oder (links).

Hiezu avisiert der Divisions-Commandant:

Tisztigazodás **jobbra! (balra)** (Chargen Richtung = rechts (links) Hierauf treten die Fahne und Fahnen-Offiziere nebst den Flügel-Offizieren, dann von je zwei Chargen die rechts (links) stehende auf 6 Schritte vor und richten sich ein.

Sodann wird kommandirt: **Jobbra (balra) igazodj!** (Rechts (links) richt euch!) worauf die rotenweise Richtung von allen Zügen wie bekannt erfolgt.

II. Nach der Mitte.

Av: Tisztigazodás a' **középre!** (Chargenrichtung nach der Mitte).

Vortreten der Fahne und Fahnen-Offiziere, dann vom rechten Flügel von je 2 Chargen die links stehende, und vom linken Flügel die rechtsstehende auf 6 Schritte. Sodann Commando: **Kö-**

melly vezénylet a' zászlótól jobbról álló századot illeti.

NB. Az osztálybani rézsut igazodás szint' akkép történik, mint ez a' zászlóaljban előforduland.

3. §. Arczjárat.

Figyelm. Arczczal gyorsan! vagy Arczczal sebesen! mire a' zászló és zászlós tiszték 6 lépésnyire elélepnek.

A' jobbról álló zászlós tiszt egy iránypontot választ. Azután vezénylgetik: **Járj!** mire az egész osztály kilép.

NB. A' szuronyyali roham, valamint a' tüzelés elényomulva és visszavonulva szint akkép vitetnek végbe, mint a' tized és század gyakorlatához már megmagyaráztatott.

4. §. A' csapatok és tömegekről.

I. Egész közre nyitott csapatok.

Az egész közrenyitott csapatok a' századnál megmagyarázott mód szerint alakítatnak, csupán azon hozzátétellel, hogy az osztályból egy fél század vagy század-csapat is alakíthatik.

II. Zárakozott osztály vagy ostromló csapatok.

A' zárakozott osztálycsapat jobbra, balra vagy középre is alakíthatatik, és pedig illy figyelmeztetőre: **Zárakozott osztály csapatba jobbra**

z é p r e i g a - z o d j ! (Nach der Mitte richt=**euch!**) Endlich wenn die Richtung stattgefunden, Jo b b r a **nézz!** (Nicht **schau!**) welches Commando bloß die von der Fahne rechtsstehende Compagnie angeht.

NB. Die schrägen Richtungen in der Division werden auf dieselbe Weise vollführt, wie dies im Bataillon vorkommen wird.

§. 3. Frontmarsch.

Wert: Arczczal gyorsan! (Mit der Front im Manövrierschritt marschiren) oder Arczczal sebesen! (mit der Front im Doublierschritt marschiren); hierauf treten die Fahne, dann Fahnen- und Flügel-Offiziere auf 6 Schritte vor. —

Der rechts stehende Fahnen-Offizier wählt sich einen Direktions-Punkt. Sodann wird kommandirt: **Járj!** (Marsch!) worauf die ganze Division austritt.

NB. Der Bajonett-Angriff dann das Chargiren im Avanciren und Retiriren, werden auf dieselbe Weise vollführt wie für das Exerciren im Zuge und in der Compagnie bereits erklärt wurde.

§. 4. Von den Colonnen und Massen.

I. Auf ganze Distanz geöffnete Colonnen.

Die auf ganze Distanz geöffneten Colonnen werden auf die, bei der Compagnie erklärte Weise formirt; nur mit dem Bemerken, daß aus der Division auch eine Halb-Compagnie- oder Halb-Divisions-Colonne formirt werden kann.

II. Geschlossene Divisions- od. Sturmcolonnen.

Die geschlossene Divisionskolonne kann rechts links oder auf die Mitte formirt werden, und zwar, auf das Avertissement: **Zárakozott osztály-**

ra! (balra). Tisztek belépte. Továbbá vezényeltetik: **Fél-jobb! (bal!)**, mire a' jobb (bal) szárnyas fél század megáll, a' többi pedig a' fordulatot végbeviszi, és a' **Járj** vezényletre sebes lépésben megindulva fél századokba töredeznek, és mindenik az előtte létező részlegtől 3 lépésnyire visszakozik; azután a **Balra irá-nyulj!** vezényletre balra irányul 's igazodik.

A' zárakozott osztálycsapat alakításához a' középre: **Zárakozott csapatba a' középre!** figyelmeztetik. (Tisztek belépte és a' dobosok zárakozása.) Aztán: **Fél bal! fél jobb!** kivéve a' közép tizedeket, a' fordulatot valamennyien végbe viszik, t. i. a' jobb szárny balra, a' bal pedig jobbra fordul, és a' **Járj!**-ra tizedekbe tördelve a' közepé megé sietnek és a' hasonló nevezetű tizedek összetalálkozva 3 lépésnyi távközre az elől álló részlegtől visszakoznak.

Az irányzat a' közepén van, tehát mindeniknek arra kellekik igazodni.

III. Az osztálytömeg alakítása.

Figyelm. Osztálytömegbe **jobbra! (balra) Fél-jobb! (bal!) Járj!** vagy: **osztálytömegbe a' középre! Fél-bal! fél-jobb!**

csapatba jobbra! (balra) (Die geschlossene Divisions-Colonne rechts! (links!) formiren). Eintreten der Chargen. — Ferners wird kommandirt: **Fél-jobb! (bal!)** (Halb rechts! (links!); worauf die rechte (linke) Flügel-Halb-Compagnie stehen bleibt, alle übrigen aber die Wendung vollführen, und auf das: **Járj!** (Marsch!) im Doublier-Schritt austretend in Halb-Compagnieen sich brechen, und jede derselben auf 3 Schritt Abstand vom 3-ten Gliede der vorstehenden Abtheilung herstellen; sodann auf das Kommando: **Balra irá-nyulj!** (Links alignirt!) sich links aligniren und richten.

Zur Formirung der geschlossenen Divisions-Colonne auf die Mitte wird aufirt: **Zárakozott csapatba, a' középre!** (Die geschlossene Colonne auf die Mitte formiren). Eintreten der Chargen und Anschließen der Tambours) sodann: **Fél-bal! Fél-jobb! (Halb-links! Halb-rechts!)** Mit Ausnahme der mittlern Züge vollführt alles die Wendung, nämlich der rechte Flügel wendet sich links und der linke rechts, und auf das Commando: **Járj!** (Marsch!) brechen sie sich in Züge, doublieren hinter die Mitte, und indem die gleichnamigen Züge zusammenstoßen, herstellen sie sich auf 3 Schritt Distanz von der vorstehenden Abtheilung.

Das Alignement ist in der Mitte, daher hat sich alles dahin zu richten.

III. Formirung der Divisions-Masse.

Uvert: **Osztálytömegbe jobbra! (balra!) Fél(jobb! bal!) Járj!** (Die Divisions-Masse rechts (links) formiren!) **Halb rechts! (links!)** oder: **Osztálytömegbe a' középre! Fél-bal! Fél-jobb! Járj!** (die Divisions-

Ezen alakítások szint' akkép történnek, mint a' zárakozott csapatban, csupán azon különbséggel, hogy itt a' részlegek sorköznnyire helyezkednek.

5. §. Ostrom és szorulati tüzelés.

Miután a' zárakozott csapat, vagy tömeg, (mellyeket egész közre nyitott csapatokból is lehet a' zárakozat által alakítani) helyben alakult, ostromjel doboltatik, azután sebes lépésben elé kelletik menni, szuronyt szegezni, és az ismét következő ostromjelre a' rohant elszántan és legnagyobb zajjal végbe vinni és a' gyűlöjelre csapatban gyülekezni. Az ellenség visszaveretése után, ha a' hely engedi, arczba kell fejlődni, és az ellenség után néhány seregtüzet küldeni. Ha azonban az arczbai fejlődéshez nem lenne elegendő hely, ugy a' szorulati tüzelés következőkép vitetik végbe :

Szorulati tüzelés.

A' gyülekezés után és a' szorulati tüzhőzi figyelmeztetőre azonnal az irányzati tiszt az első részleget lövéshez! azután fél-**jobb!** fél-**bal!** fordulathoz vezényli, mire a' jobb szárny jobbra, a' bal pedig balra fordul, a' **Járj!** vezényletre rendenkint a' csapat oldalán hátra mennek és az utolsó felszázad megett arczba bontakoznak és töltnék, ezt a' többi felszázadok is gyorsan egymás után követik, mígvegre az első részleg elhagyott helyére mindenkor sebes lépésben elémennék.

NB. A' fejlődések és bontakozások aránlag a' zászlóalj gyakorlatára elé-

Masse auf die Mitte formirt, Halb links, Halb rechts Marsch!

Diese Formirungen geschehen ganz auf dieselbe Weise wie jene der geschlossenen Colonne, nur mit dem Unterschied, daß hier die Abtheilungen auf Glieder-Distanz sich herstellen.

§. 5. Sturm und Defileefeuér mit der Colonne oder Masse.

Nachdem die geschlossene Colonne oder Masse (welche auch aus der auf ganze Distanz geöffneten Colonne mittelst Anschließen gebildet werden können) formirt ist, wird Sturmstreich geschlagen, sodann in Doubtirschritt vorgerückt, und auf den abermals erfolgenden Sturmstreich der Bajonett-Angriff mit Entschlossenheit und dem größten Ungestüm vollführt und auf Vergatterung sich in der Colonne rallirt. Nach erfolgter Verfung des Feindes wird, wenn der Raum es gestattet, en Front aufmarschirt und dem Feinde einige Dechargen nachgesendet; — sollte jedoch der Raum den Aufmarsch in die Front nicht gestatten — so wird das Defileefeuér wie folgt angewendet :

Defilee = Feuer.

Gleich nach der Rallirung und erhaltenem Aviso zum Defileefeuér, läßt die Charge am Alignementflügel durch die 1te Abtheilung die Gewehre abfeuern, kommandirt sodann: fél-**jobb!** fél-**bal!** (Halb rechts, halb links!) der rechte Flügel macht halb rechts, und der linke halb links, und auf das **Járj!** (Marsch!) marschiren sie reihenweis an den Flanken der Colonne zurück, und deploiren hinter der letzten halben Compagnie in die Front und laden. Dies befolgen alle übrigen Halb-Compagnieen schnell nach einander, indem selbe immer auf den verlassenen Platz der ersten im Doubtirschritt vorrücken.

NB. Die Aufmarsche und Deploirungen geschehen verhältnißmäßig nach

fordulandó magyarázatok szerint történnek.

Végre egyszer mindenkorra meghatároztatik, hogy a' dobosoknak a' csapat vagy tömeg alakításáhozi figyelemzetőre azonnal az illető közép-részleghez csatlakozni és ezzel minden mozdulatokat végbe vinni kell.

Harmadik szakasz.

Zászlóaljgyakorlat.

A' zászló gyakorlata egy különös füzetben fog taglaltatni. Itt csupán azon tárgyak említetnek meg, mellyeket az illető vezérnöknek előlegesen tájékozás végett szükséges tudni.

I. Állása a' zászlóaljnak.

A' zászlóalj 6 század vagy 3 osztály képezi.

A' zászló a' közepében áll.

A' dobosok a' közepe megett 12 lépésnyire, a' zenekar pedig a' jobb szárnytól 6 lépésnyi közre 2 sorba helyezkedik. Az őrnagy a' zászlóalj vezényletéhez közepe elébe, a' segéd-tiszt pedig tőle balról oldalt hátra áll.

A' többi tisztek valamennyien az arczban léteznek.

II. A' mozgallatokról.

A' tisztagozódások, arczjárat, a' rend- és nyitott részlegcsapatok alakítása, aztán az arczbai fejlődések és bontakozások, végre a' puska- és tüz-fogások a' zászlóaljban szint' akkép vitetnek végbe, mint az elébbi szakaszokban már megmondattott.

den fürß Ererziren im Bataillon vorkommenden Erklärungen.

Endlich wird ein für allemal festgesetzt, daß die Tambours auf das Avertissement zur Colonnen- oder Massensformation, sich sogleich an die bezüglichhe mittlere Abtheilung anzuschließen, und mit dieser alle erfolgenden Bewegungen zu vollführen haben. —

Dritter Abschnitt.

Ererziren im Bataillon.

Das Ererziren im Bataillon wird in einem besonderen Hefte zergliedert. Hier werden bloß diejenigen Gegenstände angeführt, welche die verschiedenen Commandanten zur schnelleren Orientirung einstweilen zu wissen nöthig haben.

I. Stellung des Bataillons.

Sechs Compagnien oder 3 Divisionen bilden ein Bataillon.

Die Fahne ist in der Mitte.

Die Tambours befinden sich 12 Schritte hinter der Mitte, die Bando aber 6 Schritte vom rechten Flügel in 2 Gliedern aufgestellt. Der Major stellt sich zum Commandiren des Bataillons in angemessener Entfernung vor die Mitte und der Adjutant befindet sich hinter demselben links seitwärts.

Alle übrigen Chargen stehen in der Front.

II. Von den Evolutionen.

Die Chargen-Richtung, der Front-Marsch und die Bildung der einfachen Reihen, dann die geöffnete Abtheilungs-Colonne, dann die Aufmärsche und Deploirungen, endlich die Hand- und Chargirgriffe werden im Bataillon auf dieselbe Weise vollführt, wie dies bereits in den vorhergehenden Abschnitten gesagt wurde.

Negyedik szakasz.

Ünnepélyes alkalmaknál
kötelesség

1. §. Valamely felebbvalónak elfogadása a' század vagy osztálylyal.

E' végre a' század- vagy osztályvezérlő 4 lépésnyire azon szárnynak 1-ső és második tagja elébe áll, melly felől a' felebbvaló jön, tisztelegtet, elébe megy, üdvözlí és a' tagok számát bejelenti. Azután visszakoz és az arcz hoszszában kíséri. Végre vállaztat.

2. §. Egy felebbvalónak elfogadása a' zászlóaljban.

A' zászlóalj-vezérlő addig marad a' közepe előtt, míg a' felebbvaló 50 lépésnyire közelített, azután tisztelegtet, és ha szükséges, fejvetést is vezényel, hozzá lovagol, üdvözlí, a' tagok számát bejelenti és kíséri.

Ha a' király, a' Nádor vagy egyik ügyér (minister) szemléli meg az őrsereget, ugy a' szemlélet alatt a' zenekar működik, és a' zászló üdvözlíet végett lehajlik.

A' szemlélet megtörténvén, a' zászlóaljvezérlő a' közepe elébe lovagol, vállaztat, és a' parancsolt mozgásokat vezényli 'stb.

Ha a' zászlóalj valamely kikelt őrseregnek csupán egyik részét képezi, ugy a' zászlóaljvezérlő a' közepe előtt marad. Csak azon vezérlő (parancsnok), kinek az egész testületet kell vezényleni, megy a' felebbvalóhoz.

A' segédtsiztek a' zászlóalj jobb szárnyán az arczvonásban állnak.

A' király előtt háromszor kell a' zászlóval üdvözelní.

Vierter Abschnitt.

Von dem Verhalten bei feierlichen Gelegenheiten.

§. 1. Empfang eines Höheren mit der Compagnie oder Division.

Hiezu stellt sich der Compagnie- (Division's-) Kommandant 4 Schritt vor die zweite Reite desjenigen Flügels, von welchem der Höhere kömmt, läßt präsentiren, geht demselben entgegen, salutirt und meldet die Reitenzahl. Sodann herstellt er sich und begleitet denselben längs der Front. Endlich läßt er schultern.

§. 2. Empfang eines Höheren im Bataillon.

Der Bataillons-Kommandant bleibt so lange vor der Mitte bis der Höhere auf 50 Schritte sich genähert hat, läßt präsentiren, wenn's nöthig die Kopfwendung vollführen, reitet demselben entgegen, salutirt, meldet die Reitenzahl und begleitet denselben.

Wenn der König, der Palatin oder einer der Minister die Truppe besichtigt, so wird während der ganzen Dauer der Besichtigung das Spiel geschlagen und zur Salutirung die Fahne gesenkt.

Nach geschehener Besichtigung reitet der Bataillons-Kommandant vor die Mitte und läßt schultern, sodann kommandirt er die angeordneten Bewegungen zc.

Bildet das Bataillon blos einen Theil eines ausgerückten Körpers, so bleibt der Bataillons-Kommandant vor der Mitte. Nur derjenige Kommandant, welcher das Ganze zu kommandiren hat, begibt sich zu dem Höheren.

Die Adjutanten stehen am rechten Flügel des Bataillons in der Verlängerung der Front.

Vor dem König wird mit der Fahne dreimal salutirt.

Ötödik szakasz.

A' különféle lépésnemek alkalmazása.

I. Sebes lépés.

Mindenféle igazodások, csapatbai tördelések, arczbai fejlődések és bontakozások mindenkor sebes lépésben vitelnek végbe, valamint a' hadmenetek, és mivel ezen lépésnem legkevésebbé fáraszt, tehát legcélszerűbb is.

II. Gyors-lépés.

Minden mozdulatok egyik ponttól a' másikig gyorslépésben történnek, valamint a' hadmenetel is, mivel ezen lépés legkevésebbé fáraszt, tehát legcélszerűbb is.

III. Lassu lépés.

A' lassu lépés csupán bizonyos ünnepek után egy felebbvaló előtti elléptetéskor szokott alkalmaztatni.

Hatodik szakasz.

A' fegyverhordás különféle módjainak alkalmazása.

A' gyakorlatoknál a' puska rendszeren Vállra hordatik. A' vezérlő tehát minden mozdulatok után, hol a' sereg meghuzott puskával áll, azt vállra véteti.

Karra a' puska csupán helyben vétetik, mivel a' fegyverhordásnak ezen módja járát közben igen czélszerűellen.

Sulyba a' puska emelvények megmászásánál, árkokon átkeléskor, aztán szobákban és folyosókon hordatik.

Ötödik Abschnitt.

Anwendung der verschiedenen Schrittarten.

I. Doublir=Schritt.

Alle Richtungen, dann alle Brechungen der Front und Aufmärsche, Deployrungen in die Front, werden im Doublirschritt vollführt, sowie auch alle Truppenmärsche, weil diese Schrittart die am wenigsten ermüdende, daher auch die zweckmäßigste ist.

II. Manövrir=Schritt.

Alle Bewegungen von einem Punkt zum andern werden im Manövrirschritt vollführt, sowie auch alle Truppenmärsche, weil diese Schrittart die am wenigsten ermüdende daher auch die zweckmäßigste ist.

III. Der ordinäre Schritt.

Wird gewöhnlich nach gewissen Feierlichkeiten bloß beim Defiliren vor einem Höheren angewendet.

Sechster Abschnitt.

Anwendung der verschiedenen Arten des Gewehrtragens.

Beim Exerciren wird das Gewehr in der Regel Vállra (Kolben hoch) getragen. Der Kommandant hat demnach nach jenen Bewegungen wo die Truppe mit angezogenem Gewehr steht, solches Vállra (Kolben hoch) nehmen zu lassen.

Karra (In Arm) wird das Gewehr bloß auf der Stelle genommen, weil diese Art des Gewehrtragens während des Marsches sehr zweckwidrig ist.

Sulyba (In die Balance) wird das Gewehr beim Ersteigen von Anhöhen, Ueberschreiten von Gräben, dann im Zimmer und auf Gängen genommen.

Igazodj-ba a' puska csak a' vezérlő vezényletére a' puska- és tűzfogások, aztán az igazodásoknál vétetik, vagy ha netalán néha szükségesnek találattik.

A' sereg készségénél egyébiránt a' tüzelésifogták, valamint a' szurony-szegzés közvellen a' válloni helyzetből és ez utóbbi sulyból is vezényeltetik.

Lábhoz a' puska csupán pihenés végett vétetik, vagy ha a' seregnek helyben huzamosan kellene maradni.

Igazodj (Nicht e uch) wird das Gewehr auf das Kommando des Kommandanten vor Ausführung der Hand- und Chargirgriffe, und bei den Richtungen genommen, oder wo es sonst für angemessen erachtet wird.

Nach erlangter Fertigkeit einer Truppe kann übrigens sowohl die Chargirung als auch das Bajonettfällen unmittelbar aus der Stellung Kolben hoch und letzteres auch aus jener in die Balance kommandirt werden.

Lábhoz (Beim Fuß) wird das Gewehr zum Ruhen genommen oder überhaupt, wenn die Truppe länger auf der Stelle zu bleiben hat.

III. RÉSZ.

A nemzeti és polgári őrsereg szolgálati szabályzata.

C z é l.

A csend és közbátorság fentartása, a nemzeti és polgári őrsereg magasztos célja.

Hogy ezen testület rendeltetésének tökéletesen megfelelhessen, vezényletbeni egység, rend, és tetteles erélyes együttműködés, valamint hogy az őrvitézen kezdve minden rangfokozaton ki-ki szolgálati kötelességét ismerje, elkerülhellen szükséges.

Jelen rendszabályokban minden őrvitéznek és őrtisztnek kötelességében foglaltván, ideiglenesen — míg a n. őrsereg országosan és törvényesen rendeztetik — utmutatásul szolgálnak.

Azon meggyőződéstől áthatva, miként a csend és közbátorság fentartása némileg ezen ideiglenes rendszabályok pontos teljesítése által van föltételezve, minden egyén, ki a nemzeti és polgári őrsereghez önként beállott, a jelen szabályzat kellő teljesítésére kötelezetik.

III. Theil.

Dienst-Statuten für die Bürger- und Nationalgarde.

Z w e c k.

Der erhabene Zweck der National- und Bürger-Garden ist die Aufrechthaltung der öffentlichen Sicherheit und Ruhe.

Damit selbe ihrer ehrenvollen Bestimmung vollkommen entsprechen könne, ist Einheit im Commando, Ordnung und Thätigkeit, dann kräftiges Zusammenwirken unbedingt nothwendig; sowie daß jeder vom Gardisten aufwärts durch alle Rangstufen seine Dienstpflichten vollkommen kenne.

Gegenwärtige Vorschriften enthalten die speciellen Verhaltungen des Gardisten, so wie jene aller Chargen, und dienen einstweilen, bis die National-Gardisten gesetzlich organisiert werden, zur allgemeinen Richtschnur.

Von der Ueberzeugung durchdrungen, daß die Aufrechthaltung der allgemeinen Ruhe und Sicherheit einigermaßen durch die pünktliche Erfüllung dieser provisorisch festgesetzten Vorschriften bedingt sei, ist jeder Einzelne, der sich derselben freiwillig unterworfen, zu deren genauen Befolgung verbunden.

Első szakasz.

1. §. Az egész örseregek, de különösen az örvitéz kötelességei.

1. Az eskü szerint minden örvitéz tartozik teljes erejét a közbátorság fenntartására fordítani.

2. Valamint a bel-, úgy a' közbátorság fenntartására, t. i. a haza, alkotmány és király oltalmára is tartozik minden nemzeti örsereg tagja, ha a szükség úgy kívánja, hősileg vívni.

3. A fegyelem (alárendeltetés) az engedelmességben áll, mellyel minden alattvaló tisztei iránt tartozik.

4. A fenyíték a fegyelemen alapszik, és haladék nélküli rendre utasításában áll mindenkinek, ki ezen rendszabályok vagy a parancsok ellen vétkezik.

5. Minden rangtusa most, midőn rend, közbátorság fenntartása forog fen, némuljon el.

6. A parancsokat mellyek az előjárók által adatnak ki, minden ellenvetés nélkül teljesíteni kell; csupán azon esetben, hol az szembetűnőleg a rendtartás és az általános cél ellenére volna intézve, nem kell teljesíteni: hanem arról rögtön jelentést tenni.

7 Minden örvitéz tartozik fő és altiszteit üdvözleni.

8. Ha egy, vagy többeknek valami előterjesztendőjük volna, úgy ez lépésökint történjék, és az előjáró ügyekezze a dolgon mentül előbb segíteni. Fontosabb ügyek az osztály- vagy zászlóaljvezérőrnök elő terjesztendők, kinek azonnal határoznia kellekik.

Ester Abschnitt.

§. 1. Specielle Verhaltungen, welche insgesammt alle und insbesondere den Garoisten betreffen.

1. Dem Eide gemäß ist jeder Nationalgardist verpflichtet, zur Aufrechthaltung der öffentlichen Sicherheit seine vollen Kräfte aufzubieten.

2. Zur Erhaltung der inneren und äußeren Sicherheit, nämlich zur Vertheidigung des Vaterlandes, der Constitution und des Königs, ist jeder einzelne Gardist, wenn die Noth erfordert, verpflichtet, mit Heldenmuth zu kämpfen.

3. Die Subordination besteht in dem Gehorsam, welchen jeder Untergebene dem Offiziere zu leisten schuldig ist.

4. Disciplin — diese beruht auf der Subordination und besteht in der augenblicklichen Zurechtweisung desjenigen, der gegen diese Vorschriften oder gegen die Befehle der Vorgesetzten handelt.

5. Jeder Rangstreit muß jetzt im Augenblicke, wo es um Aufrechthaltung der allgemeinen Ordnung und öffentlichen Sicherheit handelt, verstummen.

6. Die Befehle, die von den Vorgesetzten ausgehen, müssen ohne Widerrede befolgt werden. Nur in dem Falle, wo ein solcher Befehl auffallend der Ordnung in dem allgemeinen Zwecke zuwider lauten würde, ist solcher nicht zu befolgen; sondern augenblicklich hiervon die Anzeige zu erstatten.

7. Jeder Gardist ist verpflichtet, die Ober- und Unteroffiziere mittelst der Salutation zu begrüßen.

8. Wenn einer oder mehrere ein Anliegen vorzutragen haben, so hat dies in stufenweiser Ordnung zu geschehen, und der Vorgesetzte hat — sobald als thunlich — abzuhelfen. Wichtige Angelegenheiten sind dem bezüglichen Divisions- oder Bataillons-Commandanten vorzutragen, welche zugleich die nöthige Verfügung zu treffen hat.

9. A fegyvertelen lakosok- és polgártársakkal tisztelettel és szelidséggel kell bánni, és nekik ígéretet adni, hogy jogaikat s vagyonaikat a legnagyobb veszélyben is állhatatosan és szíriárdul oltalmazni készek lesznek.

10. Netalán mutatkozó, a köz nemzeti igényeket hiúsítással veszélyeztető meghasonlásoknak azonnal még csirájokban nyomatokkal elejét kell venni.

11. Az egység és összhangzás, mint akármely rendezett és a fennidezett czélra hivatott testnek egyik nevezetesebb oszlopa, a nemzeti őrség-nél főképp uralkodjék.

12. A kor- és közszellemtől szinte minden test, melly bizonyos vezérlő alatt áll, áthatva legyen, és ez által, t. i. a testvéri összefüggés által mintegy vetélkedve igyekezzék a rendet fentartani, és minden áldozatra a haza javáért kész lenni.

2. §. Őrvezetők külön kötelességei.

1. A meghatározott órában őrszolgálatra éjjel és nappal, valamint minden ünnepély és fegygyakorlat végett teljes fegyverzettel a kijelölt gyűlő helyen megjelenni.

2. Tisztei parancsaira és tanítására hallgatni és engedelmeskedni.

3. A rendelt időben őrtállani, és járjarkor vezető tisztét követni.

3. §. Őrvezető kötelességei.

1. A vezérlése alá rendelt őrvezetők közt rendet tartani.

2. A rend fentartása és a' pontosság által példát adni és mutatni kell, miként a' haza boldogságára czélzott hivatása fontosságáról meggyőződve,

9. Die nicht bewaffneten Einwohner sind mit aller Achtung und Milde zu behandeln, und ihnen die Versicherung zu geben, daß man ihre Rechte und Eigenthum selbst in den äußersten Gefahren standhaft zu schützen bereit ist.

10. Allenfalls entstehende, die Realisirung der allgemeinen Wünsche der Nation mit Vereitlung bedrohende Spaltungen, sind gleich in ihrem Keime mit Nachdruck hintanzubalten.

11. Die Einigkeit und Harmonie als eine der wichtigsten Grundfesten jedes organisirten und für den ausgesprochenen Zweck berufenen Körpers, soll bei der Nationalgarde besonders vorherrschen.

12. Von dem Esprit de Corps oder Gemeingeist soll gleichfalls jeder unter einem bestimmten Commandanten stehende Körper durchdrungen sein, und hiedurch, nämlich durch den brüderlichen Zusammenhang gleichfalls wetteifernd streben, das Wohl des Vaterlandes zu befördern.

§. 2. Besondere Verhaltungen des National-Gardisten.

1. Um die bestimmte Stunde bei Tag oder Nacht, zum Wach- und Patrouillen-Dienst, zu jeder Feierlichkeit und Waffenübung mit Rüstung zu erscheinen.

2. Auf die Befehle und Belehrungen seiner Vorgesetzten aufmerksam zu sein, und solche zu befolgen.

3. Um die bestimmte Zeit Schildwach zu stehen, und bei der Patrouillirung dem Patrouillenfürher zu folgen.

§. 3. Verhaltungen des Auführers oder Gefreiten.

1. Die unter seiner Aufsicht gestellten Leute in Ordnung zu halten.

2. In der Erhaltung der Ordnung und in der Pünktlichkeit soll er zum Beispiel dienen und zeigen, wienach er von der Wichtigkeit seiner zur Beförderung,

önként és vidám kedélyvel kíván bár minő áldozatot is megtenni.

3. A' reá bizott őrvitézek oktatás és betanításánál a' szolgálat és fegyvergyakorlat külön nemeiben, jóakarattal és szeliden viselje magát : azaz minden méltatlanságot mellőzzön.

4. Az őrvezető különös kötelességei az őrállók felvezetése, a' jelentés és őrjárat vezetése.

5. Mindenkori kikeléskor vagy szolgálatai menéskor alattvalóit megvizsgálni és kötelességök pontos teljesítésére figyelmeztetni.

4. §. Tizedes kötelességei.

1. A' tizedesnek a' szolgálati körébe tartozó minden kötelességeit, millyenek a' fegyvergyakorlat, őrt állási és őrjárat kötelességek, egész terjedelmökben értenie kell, hogy alattvalóit ahozképest czélszerűleg vezethesse és oktathassa.

2. Ha alattvalóinál valamely rendetlenséget tapasztal, azonnal betiltja, vagy ha foganata nem lenne, illető tiszteinek bejelentse.

3. Neki férfias, illedelmes és helyes tapintatot tanusító bánásmódja által alattvalói bizalmát és tiszteletét igyekezni kell megnyerni.

4. Az őrszolgálatra, fegyvergyakorlatra vagy egyéb czélra kirendelt őrvitézeket meg kell mindenkor vizsgálni és kötelességökre figyelmeztetni.

5. Néki alattvalói tulajdonságait és jellemét ismerni kellekik.

6. Szolgálat alkalmával minden a' közbátorságot és csendet veszélyező nyilatkozatokat megtilt, és az illetőket balítéleteiktől eltéríteni törekszik.

7. Ha valamelyik őrvitéz őrszol-

des allgemeinen Wohls abzielenden Bestimmung durchdrungen, freiwillig und unverdroffen jedes Opfer zu bringen bereit sei.

3. Bei dem Unterricht der ihm zugeheilten Gardisten in den verschiedenen Dienstszweigen und Waffenübungen, soll er einen mildern Maßstab gebrauchen, und jedes Ungefüg vermeiden.

4. Die besondern Pflichten des Gefreiten sind : die Ausführung der Schilddachen, das Anmelden und die Führung einer kleinen Patrouille.

5. Bei der Ausrückung oder beim Abgehen im Dienst seine Untergebenen zu visitiren und auf die pünktliche Erfüllung ihrer Pflichten aufmerksam zu machen.

§. 4. Verhaltungen des Corporalen.

1. Der Corporal soll alle die seinen Wirkungskreis betreffenden Verhaltungen und Vorschriften, nämlich : die Waffenübungen, den Wach- und Patrouillendienst in ihrem ganzen Bereiche kennen, damit er den Unterricht zweckmäßig erteilen könne.

2. Wenn er bei seinen Untergebenen eine Unordnung wahrnimmt, so hat er solche gleich abzustellen, und wenn es fruchtlos wäre, dem betreffenden Offiziere die Anzeige zu erstatten.

3. Er hat durch männlichen Anstand, und richtigen Takt heurkundendes Benehmen, das Vertrauen und die Achtung seiner Untergebenen zu gewinnen suchen.

4. Er hat die zur Waffenübung oder zu sonstigem Zwecke bestimmten Nationalgardisten jedesmal zu visitiren und auf ihre Obliegenheiten aufmerksam zu machen.

5. Er soll die Eigenschaften und den Charakter seiner Untergebenen kennen.

6. Er hat alle die öffentliche Sicherheit und Ruhe gefährdenden Aeußerungen zu untersagen, und die Betreffenden von ihren Vorurtheilen abzulenken.

7. Wenn einer der Nationalgardisten

gálat alkalmával megbetegszik, azonnal felváltását és illő gondviselését is elintézi.

8. Jelentésre a' meghatározott órában pontosan megjelenend és a parancsokat feljegyezve színt olly pontosan mint gyorsan, az illetőkkel közli, mívégre ő mindig tárczával és czeruzával legyen ellátva.

9. Minden erőhatalmas támadáskor őrvitézeit rendbe szedi és jó példát adva a' vezér intézkedéseihöz szabván magát, harcziás és szilárd elhatározottsággal lép fel.

5. §. Örmester kötelessége.

A tizedes kötelessége aránylag az örmestert is illetve, ennek még következő külön kötelességei vannak :

1. A' század jegyzőkönyveit jó rendben tartani és azokba mindent beiktatni.

2. A' meghatározott órában a' századvezérnél megjelenni és annak parancsait átvenni.

3. Minden nap 3—4 órakor az illető segédtsiztnél megjelenni, a' napi parancsokat átvenni és a' század vezérőinek az alantós tisztek jelenlétében bizonyos órában közleni.

4. Minden gondja alá bizott fegyverzetet sat. jó rendben tartani.

5. A' fegyvergyakorlatokban részt venni, és abban tökéletessegre vinni igyekezni.

6. Szóval : mindent, mi a' jó rend fentartására az általános elvekkel összhangzásban van, tökélesen érteni törekednie kellek.

im Wachdienst erkrankt, so hat er dessen Ablösung und Behandlung unverweilt zu veranlassen.

8. Zum Rapport hat derselbe in der festgesetzten Stunde pünktlich zu erscheinen, allwo er die Befehle aufzuzeichnen und solche den Betreffenden eben so genau als schleunig mitzutheilen hat, zu welchem Ende er stets mit einer Brieftasche und Bleistift versehen sein muß.

9. Bei jeder Gewaltthätigkeit hat er seine Nationalgardisten zu ordnen und gutes Beispiel gebend, im Einklange mit den Verfügungen der höhern Kommandanten mit kriegerischer und fester Entschlossenheit aufzutreten.

§. 5. Verhaltungen des Feldwebels oder Wachtmeisters.

Die Verhaltungen des Corporalen beziehen sich verhältnißmäßig auch auf den Feldwebel ; hier werden also blos die besondern Verhaltungen desselben erwähnt.

1. Er hat die Protocolle der Compagnie zu führen, in Ordnung zu halten und in selbe alles einzuzichnen.

2. Er hat um die bestimmte Stunde beim Compagnie-Commandanten zu erscheinen und die Befehle zu übernehmen.

3. Er hat sich täglich um 3—4 Uhr Nachmittags bei dem bezüglichen Commandanten einzufinden, hier die Tagsbefehle aufzuzeichnen und solche den Compagnie-Commandanten in Gegenwart der Subaltern-Offiziere zu überbringen.

4. Alle unter seine Aufsicht gegebene Rüstung und sonstigen Sorten hat er in Ordnung zu halten.

5. Er hat an den Waffenübungen Theil zu nehmen und darin sich zu vervollkommen.

6. Kurz, er soll alles, was zur Aufrechthaltung der guten Ordnung mit den allgemeinen Grundsätzen im Einklange steht, im ganzen Umfange sich eigen machen.

**6. §. Az alantos főtisztek kötele-
ségei, t. i. az 1-ös és 2-ki fokozatu
és a' fő-hadnagyak.**

1. A másod hadnagy az őrmesternek közvetlen előjárója, azután következik az első hadnagy, és erre a fő-hadnagy.

2. Ezen főtisztek mindenikének — valamint az első őrmesternek is — körül ményes oktatás végett a' századvezérőörökődése alá egy tized rendeltetik.

3. Nekik az oktatás végett reájok bizott részleggel szeliden kell bánni és azt a jelen ideiglenes rendszabályok szerint oktatni; semmi hosszadalmas unatkozó magyarázatokba nem bocsátkozni, hanem mindent röviden, szabatosan, és lehető egyszerűen előadni.

4. Ha az alantos tisztt szolgálathoz rendeltetik, akkor neki pontosan meg kell jelenni, és az illető vezérőlötől a' különös parancsokat átvenni.

5. Az őrszolgálat és őrzéskor, valamint a fegyvergyakorlatoknál az alantos tisztnak erélyességet és buzgalmat kell bizonyítani, és ezekben, valamint a parancsok pontos teljesítésében például feltűnni.

6. A századvezérő jelen nem léteiben a főhadnagy vezérli ideiglenesen a századot.

**7. §. Százados (vagy századve-
zérő) köteleiségei.**

1. A századosnak a szolgálatot egész terjedelmében ismernie kell, — századát minden tekintetben kormányozni, s az erényi és tudományi tehetségeket a közjó előmozdítására működésbe hozni, értenie kell.

2. Szilárd tapintat, erélyesség, pon-

**§. 6. Verhaltungen der Subaltern-
Offiziere, nämlich des Oberleutnants
und der beiden Lieutnants.**

1. Der Second-Lieutenant ist der unmittelbare Vorgesetzte des Feldwebels, sodann folgt der Premier-Lieutenant und nach diesem der Oberleutenant.

2. Jedem derselben wird ein Zug zur speziellen Unterweisung unter Aufsicht des Kompagnie-Kommandanten übertragen.

3. Sie haben die ihnen zum Unterricht zugewiesene Abtheilung mit Milde zu behandeln, und stets im Einklang mit den gegenwärtig angenommenen provisorischen Vorschriften den Unterricht zu erteilen; solche durch weitläufige pedante Belehrungen nicht zu plagen, sondern alles kurz und bündig auf das möglichst Einfachste zu erklären.

4. Wenn ein Subaltern-Offizier in Dienst kommandirt wird, so hat er pünktlich zu erscheinen, und von dem bezüglichen Kommandanten die besondern Befehle einzubolen.

5. Auf Wachen und Patrouillen, dann bei den Waffenübungen hat der Subaltern-Offizier Energie und Eifer zu betheiligen, und denen Untergebenen hierin, sowie in der pünktlichen Befolgung der Befehle zum Muster zu dienen.

6. In Abwesenheit des Kompagnie-Kommandanten hat der Oberleutenant ad Interim das Kommando der Compagnie zu führen.

**§. 7. Obliegenheiten des Capitäns,
oder des Compagnie-Commandanten.**

1. Der Capitän hat den Dienst in seinem ganzen Umfange vollkommen zu kennen, seine Compagnie in jeder Beziehung handzuhaben und alle moralischen und intellectuellen Fähigkeiten zur Beförderung des allgemeinen Wohls rege zu machen verstehen.

2. Ein fester Taft, Energie, Pünktlich-

losság és elhatározottság tünjék ki minden tényei és intézkedéseiből. Minden nemes vállalatokra indítványt tegyen, alattvalói bizalmát és szeretetét megnyerni törekedjék.

3. Minden rendre utasításnál rövid, nyomatékos, oktató szavakat alkalmazzon.

4. A fegyvergyakorlatok és egyéb összekelésekhez az időt akkép válassza, hogy kiki magán-ügyeiben hátramaradást ne szenvedjen.

5. A századvezérő irodát tart, melyben közvetlen felvigyázata alatt az írásbeli munkálatokat az őrmester végzi el.

A század irodájában létez :

- a) Egy alapkönyv.
- b) Egy sorozati jegyzék.
- c) Egy állványkimutató.
- d) Egy parancskönyv.
- e) Egy szolgálati jegyzék.

f) Egy jelentéskönyv.

Ezen jegyzőkönyvek vitelére mindenik századvezérő a két őrmesteren kívül két írnokot választ ki, és ezek közt a munkát kellőleg felosztja, hogy mindenik naponkint csak pár óráig vélessék igénybe.

6. A századvezérő a' felvigyázata alá adott fegyverzetet minden héten megvizsgálja, és öröködi, hogy abból ne vesszen el semmi.

6. A kezelése alá bízott pénzeokről, t. i. a bevétel és kiadásról, számolati könyvet visz, — s minden hónap végén, egy a századból kiválasztandó bizottmálynak sáfarkodásáról számot ad.

8. Ha egyik vagy másik nemzeti őrviléz vagy alliszt az örön, vagy ör-

feit und Entschlossenheit soll aus allen seinen Handlungen und Maßregeln hervorblicken. Er muß zu allen edlen Unternehmungen den Ton anzugeben und das Zutrauen sowie die Liebe seiner Untergebenen zu erlangen wissen.

3. Bei jeder Zurechtweisung soll er belehrend und mit kurzen eindrucksvollen Worten einwirken.

4. Für die Waffenübungen und sonstigen Zusammenrückungen hat der Compagnie-Kommandant die Zeit so zu wählen, daß die Nationalgardisten in ihren Privatgeschäften nicht beeinträchtigt werden.

5. Der Compagnie-Kommandant hat eine Kanzlei, worin der Feldwebel oder Wachmeister unter seiner speziellen Leitung die Schreibgeschäfte besorgt.

In der Kanzlei besteht :

- a) Ein Grundbuch.
- b) Eine Rangirungsliste.
- c) Ein Standesausweis.
- d) Ein Befehlsprotokoll.
- e) Eine Kommandier-Liste oder Dienstraster.

f) Ein Rapportprotokoll.

Zur Führung dieser Protocolle hat jeder Compagnie-Commandant nebst den beiden Feldwebels zwei Gehülfen zu wählen und die Geschäfte gehörig zu theilen, damit jeder nur ein paar Stunden des Tages in Anspruch genommen werde.

6. Der Compagnie-Commandant hat die unter seine Aufsicht gegebene Rüstung alle Wochen zu visitiren und darüber zu wachen, daß hievon nichts in Verlust gerathe.

7. Ueber die Gelder, welche ihm allenfalls anvertraut werden, nämlich: über den Empfang und über die Ausgabe hat er pünktliche Rechnung zu führen, und mit Ende jeden Monats einer von der Compagnie erwählt werdenden Commission Rechenschaft zu geben.

8. Wenn ein Nationalgartist oder Unteroffizier im Wach- und Patrouillen-

járaton, vagy a fegyvergyakorlatoknál a felállított rendszabályok ellen vétkezik, a századvezérő egy bizottmányt rendel ki, — melly 1 főtiszt, egy őrmester, 2 altiszt, és 4 őrvitézből állva — a véteknek mivoltát szóval előterjeszti, és a körülményeket megfontolva, pénzbüntetést határoz. Olly tetemesb vétkek, mellyek terhesebb büntetést érdemelnek, a század vezérője által az ideiglenes fővezérőnek előterjesztendőek.

9. A fegyvergyakorlatokról bekeles után a századvezérő a parancsokat kiadja, és a közelebbi kikelésre a napot és órát különösen meghatározza.

10. A századvezérő jelen nem létében a főhadnagy vezérő a századot: a százados tehát, valahányszor akadályoztatik a fegyvergyakorlásoknál vagy egyéb kikeléseknél megjelenni, — mindenkor a főhadnagyot értesíteni tartozik.

II. SZAKASZ.

Az örök és őrzárók kötelességei.

Általános észrevétel.

A rend és közbátorság fentartására minden helységben tartozik a nemzeti őrsereg a belső, t. i. az ör- és őrzárati szolgálatot végbevinni.

Következő rendszabályokban az örök, őrzárók és körlök kötelességei foglaltataak, mellyeknek pontos teljesítésére a kirendelt nemzeti őrsereg-részlegek kötelezetnek.

Dienst, oder bei den Waffenübungen muthwillig gegen die Vorschriften handelt, hat der Kompagnie-Kommandant eine Session von 1 Offizieren, 1 Feldwebel, 2 Unteroffizieren, und 4 Nationalgardisten zusammenzustellen, welche das Vergehen mündlich aufzunehmen und bei Erwägung aller Umstände eine Geldstrafe zu verhängen hat. Vergehungen, welche eine strengere Strafe verdienen, sind durch den Kompagnie-Kommandanten dem provisorischen Ober-Kommando anzuzeigen.

9. Nach dem Einrücken von den Waffenübungen hat der Compagnie-Commandant die Befehle zu ertheilen und den Tag, dann die Stunde zur nächsten Zusammenrückung ausdrücklich zu bestimmen.

10. In Abwesenheit des Kapitäns führt der Oberlieutenant ad interim das Kommando der Kompagnie. Der Kapitän hat also, so oft er verhindert ist, bei den Waffenübungen oder sonstigen Ausrückungen zu erscheinen, hievon stets den Oberlieutenant zu verständigen.

Zweiter Abschnitt.

Verhaltungen der Wachen und Patrouillen.

Im Allgemeinen.

Um die öffentliche Sicherheit und Ordnung im Innern jeder Stadt aufrecht zu erhalten, verfielt die Nationalgarde den Wach- und Patrouillendienst.

Nachfolgende Vorschriften enthalten die Verhaltungen auf Wachen, Patrouillen und Konven, zu deren pünktlichen Befolgung, die von den bezüglichen Stellen bestimmten Garden-Abtheilungen verbunden sind.

1 §. A felügyelőségről.

1. A feletti örökös végezt, hogy az örök, őrzárók és kötelezőket pontosan teljesíték-e, és minden szembe öltő rendellenség betiltására nappal és éjjel a nemzeti őrseregtől egy kartiszt vagy százados felügyelőségre rendeltetik, ki a nemzeti őrsereg fővezérségétől a mindenkori parancsokat átveszi.

2. §. Örfő.

Minden helységben egy százados vagy főhadnagy vezénylete alatt örfő állitatik fel, melly mellé a netaláni sürgős parancsok szétküldetésére néhány lovas örvitézek rendeltetnek.

Az örfő egy főtiszt vezénylete alatt minden éjen 3 körlöt küld ki: t. i. az elsőt éji 10, a' 2-kat 12, és a 3-kat éjfélután 3 órakor. A tisztí őrtanyákról minden jelentések az örfőhöz küldetnek be.

3. §. Tisztíör.

A város minden részeiben egyalantos tiszt vezérlete alatt egy aránylagos mennyiségű éji ör rendeltetik ki, melly a köréhez tartozó városrészben allisztí őrzárók által a rendet fentartsa és minden rendtelenséget azonnal betilt vagy szükség esetében illető helyre bejelenti.

A tisztí örök parancsukat mindég az örfőtől kapják, rendkívüli esetekben pedig tüstént a nemzeti őrsereg fővezérségétől, és pedig lovas ordonanczok által, mellyeket minden ellenvetés nélkül azonnal teljesíteni kötelesek.

§. 1. Von der Inspection.

Zur Ueberwachung dessen, ob die Wachen und Patrouillen ihre Pflichten genau verrichten, und zur allsogleichen Abstellung jeder entdeckter Unordnung haltet bei Tag und Nacht 1 Stabs-Offizier oder 1 Kapitän der Garde die Inspection, welche bei dem Oberkommandanten der Stadt die jeweiligen Befehle einzuholen hat.

§. 2. Hauptwache.

In jedem Ort ist eine Hauptwache unter dem Kommando eines Kapitäns oder Oberleutnants aufzustellen, welcher zur Ertheilung allenfalls schleuniger Befehle — einige berittene Gardisten beigegeben sind.

Die Hauptwache sendet unter dem Kommando eines Offiziers in jeder Nacht 3 Ronden aus. Die erste um 10 Uhr Nachts, die zweite um 12 Uhr Mitternachts, und die dritte um 3 Uhr nach Mitternacht. Die Hauptwache erhält von jeder Offizierswache die Meldungen, daß die Wachen richtig bezogen sind.

§. 3. Offizierswache.

In jedem Stadttheile ist unter Kommando eines Subaltern-Offiziers eine Nachwache von verhältnismäßiger Stärke zu bestimmen, welche in dem ihr zugewiesenen Stadttheile durch Unterhaltung von Unteroffiziers-Patrouillen die Ordnung aufrecht zu erhalten und jede Unordnung abzustellen oder allsogleich anzuzeigen hat.

Die Offizierswachen erhalten die Befehle von der Hauptwache, oder in außerordentlichen Fällen direct von dem Oberkommando der Nationalgarden — durch berittene Ordonanzen, welchen sie ohne Verzug Folge zu leisten haben.

4. §. A jelnév és jelszó.

A jelnév és jelszó minden nap déli 12 órakor a parancsok kiadása alkalmával írásban közölik az illető tisztekkel, 's így tovább az örrre rendelt tisztekkel is.

5. §. Az őrszolgálatra kirendelt részlegek gyülekezése.

Az örrre rendelt illető részleg a meghatározott órában és a kitűzött gyűléshelyen fegyverzetével gyülekezik, hol az illető őrtiszt azt ezélszerűleg felosztja és a fegyverzet állapotáról, valamint arról is : valjon kik és miért hiányoznak — kellőleg meggyőződik, azután az őrhadi tanács állomására vezeti, hol a felosztás, jelszó-kiadás stb. a főzerekes segédje által elintéztetik.

6. §. Örremenet.

A felosztás megtörténvén és a szükséges parancsok kiadatván, mindenik tiszt a vezénylete alá rendelt részleget kellő rendben az illető őrtanyára vezeti, mellynek közeledésénél az őrtanyán létező őrség, az őrálló illy kiáltására : Fegyvert ragadj! fegyverhez áll.

Az új őrség amazzal átellenben feláll, azután mindkettő kölcsönösen tiszteleg és vállaz. Örrre következik az őrállók felváltása, míg ez történik, a két őrvezérlő közt az őrtanya átadása és átvétele, valamint az ör kötelessége, és egyéb rendeletek is végbevitelnek.

Az átadás és átvétel, valamint az őrállók felváltása megtörténvén, az előbbi őrség rendezetten elvezettetik,

§. 4. Von der Parolle und Losung.

Die Parolle und Losung erhalten die Kommandanten bei der um 12 Uhr Mittag stattfindenden Abfertigung schriftlich und theilen solche der jeweiligen die Wache beziehenden Ober- und Unter-Offiziere mit.

§. 5. Versammlung der auf die Wach' bestimmten Abtheilung.

Die auf Wache bestimmten Nationalgardisten versammeln sich um die bestimmte Stunde auf ihrem Kasirungs-Platz, wo der die Woche habende Offizier sich über die Vollzähligkeit und über den Zustand der Rüstung zu überzeugen hat. Sodann führt er solche auf den bestimmten Versammlungsort, nämlich zum Hauptquartier, allwo die Eintheilung, die Ausgabel der Losungen u. s. w. durch den Adjutanten des Oberkommandanten eingeleitet wird.

§. 6. Beziehung der Wachen.

Nach geschbehener Abtheilung führt die auf die Wache bestimmte Charge die Nationalgardisten in Ordnung auf die Wache; bei Annäherung der neuen Wache tritt die alte auf den Ruf des Schnarpostens Fegyvert ragadj! (Gewehr her aus!) ins Gewehr. Die neue stellt sich vis-à-vis der alten en Front auf; hierauf wird präsentirt und geschultert. Die Kommandanten begrüßen sich gegenseitig mittelst der Salutirung mit dem Säbel, sodann geschieht die Ablösung der Schnarpost und der isolirt stehenden Schildwachen, und während dessen die Uebergabe und Uebernahme der Wachtstube, der Wachtverhaltungen und sonstigen Befehle. Nach geschbehener Uebergabe und Uebernahme, dann Ablösung

és az új örség helyébe megy, a fegyvert lábhoz veszi, megtámasztja, és az őrszobába megy.

Ha az őrtanyán senki nem volna, úgy az oda rendelt őrseregi részleg a fegyver-korlát megett arczba fejlődik.

Az őrvezérlő a sorompórt és a többi őrállókat, miután azoknak minden tekintetben a kellő rendeleteket röviden és értelmesen átadta, illető helyökre felállítatja, s miután a felvezetők vizsgálatérték — **Láb-hoz!** Elé vagy hátra támaszd! Végre a többi őrséget őrállók és őrzáratokra felosztván, az őrszobába bocsátja.

7. §. Az őrállók kötelességei.

1. Az őrállónak a reabizott őrhelyről semmi szin alatt önként és felváltás nélkül eltávozni nem szabad; különben esküjét megszegve felelet terhe alá esik.

2. Senkit nem enged őrhelyéhez igen közelíteni.

3. Az őrálló senkivel sem bocsátkozik terjedelmes beszélgetésbe, hanem mindenkit az őrvezérlőhöz utasít.

4. Fegyverét kezéből senkinek ki nem adja és le nem teszi.

5. Ő csupán az őrvezérlőtől tartozik rendeléseket elfogadni.

6. Felvezető nélkül a felváltás meg ne történjék.

7. Az őrhely átadása csak akkép történjék, hogy azt a felváltón és felvezetőn kívül más ne hallja.

8. Őrtállva az őrvitéz puskáját vállra vagy karra hordja, egy altiszt közlekedésénél azt meghuzza, ha főtiszt megy el előtte, ekkor azonkívül, még tiszteleg és vállaz. Ha a felvigyázó- vagy kar-tiszt vagy napos százados közelit a so-

der Schildwachen, marschirt die alte Wache ab, und die neue rückt auf deren Platz, nimmt Láb-hoz! (beim Fuß!) und setzt die Gewehre an.

Sollte keine alte Wache vorhanden sein, so marschirt die zur Beziehung der Wache bestimmte Garde-Abtheilung hinter den Gewehrshranken en Front auf; der Wachkommandant läßt die Schnarpost und sonstigen Schildwachen aufstellen und denselben in allen Hinsichten die genauesten Belehrungen erteilen. Sodann kommandirt er: **Láb-hoz!** (beim Fuß) und **Elé** oder **Hátra-támaszd!** (Vorwärts oder rückwärts setzt an!) Hierauf läßt er Alles ins Wachzimmer gehen.

§. 7. Verhaltungen der Schildwache.

1. Keine Schildwache darf den ihr anvertrauten Posten eigenmächtig und ohne Ablösung verlassen, indem sie sonst einer schweren Verantwortung unterzogen wird.

2. Sie darf niemanden erlauben, daß er ihr zu nahe trete.

3. Die Schildwache darf sich mit Niemanden in ein weitläufiges Gespräch einlassen, sie verweist Alles zum Wachkommandanten.

4. Das Gewehr darf sie nicht ablegen.

5. Die Schildwache hat bloß von dem Wachkommandanten den Befehl anzunehmen.

6. Ohne Aufseher darf keine Ablösung stattfinden.

7. Die Uebergabe des Postens muß nur so laut geschehen, daß bloß der Ablösende und Aufseher es hören.

8. Auf der Wache trägt der Nationalgardist das Gewehr: **Karra** (In Arm) oder **Vállra** (Kolben hoch) oder bei Annäherung eines Unteroffiziers nimmt selbe: **Iga-zodj!** (Nicht euch!) und bei jener eines Oberoffiziers

rompör 30 lépésnyire: fegyvert ragadj! kiált — mire az egész őrség fegyvert ragad és ha azok nem volnának megtöltve, tiszteleg s azután válnak.

Az elkülönzött őrállók az említett esetekben a puskát csupán meghuzzák és semmi egyéb tisztelettel nem tartoznak.

Az őrállók minden órában felváltatnak, mihez a sorompör: Váltsef! kiált.

7. §. Az őrzárók és körlök megszólítása.

Sorompörön.

Mihelyt a sorompör valamely részleget lát közelitni, azonnal: Meg állj! Ki az? kiált és ha ezt feleli: Őrzáró! úgy az őrálló: Altiszt fegyverhez! kiált, mire egy altiszt és két őrvitéz kiset, fegyvert ragad és készülőbe vett fegyverrel az őrzáróval szembe megy, a jelszót illy megszólítással: Jelszót adj! követeli, és ha az helyes, úgy az illető altiszt kiáltja: A jelszó igaz! a sorompör pedig: Őrzáró haladj!

Ha a megszólításra egy körlő jelent magát (mellyet különben is a lámpárol ismerhetni) akkor az őrálló: Fegyvert ragadj! kiált, mire az egész őrség fegyverhez kel, mind két részről egy altiszt és két őrvitéz készül-be vett fegyverrel szembe megy. Az őr-tanyán létező altiszt a jelszót követeli és ha a zhelyes, úgy: A jelszó igaz! kiált, mire az őrvézérlő Körlő haladj! mond.

A körlő vezetőnek meg lehet, de meg is kell szigoruan győződnie arról, valjon az őrön rend és mindenik jelen van-e, hogy azután jelentést tehessen.

hat selbe zu präsentiren, und wenn dieser vorbei ist — wieder zu schultern.

Bei Annäherung eines Stabsoffiziers oder des Kapitäns von der Inspection wird auf den Schnarposten ins Gewehr gerufen, worauf die ganze Wache ins Gewehr tritt und wenn die Gewehre nicht geladen sind, präsentirt, sodann geschultert wird.

Die isolirten Schildwachen haben in den besagten Fällen bloß das Gewehr anzuziehen — und keine anderweite Ehrenbezeugung zu erweisen.

Die Schildwachen sind alle Stunden abzulösen, wozu die Schnarpost: Váltsef! (Abgelöst!) ruft.

§. 8. Arufen der Patrouillen und Ronden.

Auf Schnarposten.

Sobald die Schnarpost eine Abtheilung sich zu nähern bemerkt, ruft solche: Meg állj! Ki az! (Halt wer da!) und wenn sich hierauf eine Patrouille mit dem Zuruf: Őrzáró (Patrouille meldet) so ruft die Schildwache: Altiszt fegyverhez! (Unteroffizier heraus!) worauf ein Unteroffizier mit zwei Nationalgardisten hinauseilt, die Gewehre ergreift und mit fertig gehaltenem Gewehr der Patrouille entgegengeht — die Lösung von dem Patrouillenführer mittelst des Arufens Jelszót adj! (Lösung her!) abfordert, und wenn solche richtig ist, so ruft der Unteroffizier von der Wache: Jelszó igaz! (Lösung richtig) und hierauf die Schnarpost: Őrzáró haladj! (Patrouille passiert!).

Meldet sich auf das Arufen eine Ronde, (welche von der Lampe ohnein erkannt wird) so ruft die Schildwache: Fegyvert ragadj (Gewehr heraus!) worauf die ganze Wache ins Gewehr tritt und von beiden Seiten ein Unteroffizier mit 2 Mann einander mit fertigem Gewehre entgegen gehen. — Jener der Wache fordert die Lösung und wenn

Két őrző találkozásáa.

Ha két őrző ut közben találkozik, úgy a megszólítás stb. az említett módon történik, csupán az jegyeztetik meg, hogy a melyik elébb kiált, annak van joga a jelszót a másiktól követelni. Szint ez áll a körlőkre nézve is.

Ha azonban a körlő egy őrzővel találkozik, úgy mindig a körlőt illeti az elsőség, t. i. a körlő követeli mindenkor a jelszót.

Ha a jelszó helytelen, ekkor a megszólított őrző letartóztatásék és az őrfőnek (főörtanya) azonnal jelentessék be.

Elkülönzött őrállók.

Az elkülönzött őrállók szinte minden őrző, körlőt vagy gyanus embe-
reket éji 10 óra után reggel 3-ig illykép: Meg állj! ki az? megszólítnak és ha illy felelet: Őrző! — körlő! Jámbor! (Gutfreund) adatik, tovább: Haladj! (passirt) kiált.

Az őrző vagy körlő vezető, minden rendellenségről vagy annak elhárítása végettli intézkedéseiről az illető előjáróságnak jelentést tesz. Az őrvezérlők felváltatások után illető századosaiknak minden eseményekről jelentést tesznek.

solche richtig ist, ruft er: A jelszó igaz! (Lösung richtig!) der Wachkommandant ruft dann körlő haladj! (Ronde passirt!) Der Führer der Ronde kann und soll sich genau überzeugen, ob auf der Wache Ordnung und alles gegenwärtig sei, um hiervon die Meldung erstatten zu können.

Gegenseitige Begegnung zweier Patrouillen.

Begegnen sich zwei Patrouillen so geschieht das Anrufen auf die obersahnte Weise, nur wird bemerkt, daß diejenige, welche zuerst anruft, auch die Lösung von der Angerufenen abzufordern hat, daßselbe gilt auch für die Ronden.

Begegnet eine Ronde der Patrouille, so gebührt der Ronde der Vorzug, nämlich die Ronde hat stets die Lösung abfordern zu lassen.

Sollte die Lösung unrichtig sein, so kommt die angerufene Patrouille zu arretiren und der Hauptwache sogleich die Anzeige zu erstatten.

Isolirt stehende Schildwachen.

Isolirt stehende Schildwachen haben gleichfalls jede Patrouille, Ronde oder einzelne verdächtige Menschen nach 10 Uhr vor Mitternacht bis 3 Uhr Früh mit Meg állj ki az! (Halt wer da!) anzurufen, und wenn solche die Antwort: Őrző (Patrouille), körlő (Ronde), oder jámbor (Gutfreund), felügyelő karliszt vagy százados (Inspektions-Stabs-offizier oder Hauptmann) erfolgt, ferners — Haladj! (passirt!) zuzurufen.

Jeder Führer einer Patrouille oder Ronde hat an die bezüglichliche vorgesezte Stelle über jede Unordnung, wo er selbe entdeckte und eine Beseitigung derselben veranlaßte, eine bündige Meldung zu erstatten.

Auch die Wachkommandanten haben nach ihrer Ablösung ihrem bezüglichlichen Compagnie-Commandanten über alles vorgefallene die Anzeige zu erstatten.

9. §. Tűztámadás.

Tűztámadáskor az őrség fegyverhez áll és körében semmi rendetlenséget nem tűr. Egyébiránt senkinek sem szabad az őrsről eltávozni, hanem minden parancsokat a főörtanyáról vagy a nemzeti őrsereg fővezérlőjétől be kell várni.

10. §. Temetés.

A' gyászhad ereje a' n. őrseregnél a' bevett szokástól függ. A' gyászhadnak egyik fele a' koporsó előtt, a' másik pedig közvetlen azután megy. A' fáklyások a' koporsót a' két oldalról kísérik. A' temetőhelyen arczba kell fejlődni és felszenteléskor tisztelegni.

Ha a szokásos 3 üdvölvést kellene végbevitetni, úgy a koporsónak sirba tétele előtt kell azt kezdetni, és minden lövésre tisztelegni. Végre a lehangolt dobokon szünetelés doboltatik és a' gyászsereg zenehang mellett visszatér.

11. §. Templomi diszlet vagy egyéb ünnepélyi kikelések szabad ég alatt.

Ha templomi diszlethez vagy más egyéb ünnepélyekre kell kikelni, úgy a N. őrsereg ideiglenes főparancsnoksága az illető vezérlőket jó eleve értesíteni és a felállást meghatározandja.

A' kitűzött órában tehát mindenik részlegnek a kijelölt helyen diszruhában pontosan meg kell jelenni.

A diszlet vezényletéhez a főparancsnok mindenkor egy kartisztet előre kinevez, ki a nádor és ügyőrség elfogadásánál és az istenitisztelet alatt a' szokásos tiszteleti fegyverfogásokat,

§. 9. Feuer.

Bei einem entstehenden Feuer hat die Wache ins Gewehr zu treten, und in ihrer Nähe keine Unordnung zu dulden. Uebrigens darf sich Niemand vom Posten entfernen, sondern die allenfallsigen Befehle von der Hauptwache oder vom Obercommando zu erwarten.

§. 10. Begräbniß.

Die Stärke des Leichen-Kondukts bei der Nationalgarde hängt vom eingeführten Gebrauche ab. — Eine Hälfte der hiezu ausgerückten Abtheilung marschirt unmittelbar vor der Bahre und die zweite Hälfte hinter derselben. Die Fackelträger begleiten den Sarg zu beiden Seiten. Auf dem Begräbnißort wird aufmarschirt, und bei der Einsegnung präsentirt.

Sollten die üblichen 3 Salven gegeben werden, so wird dies vor der Senkung ins Grab begonnen und jedesmal darauf präsentirt. Endlich wird mit der verstimnten Trommel abgeschlagen, worauf die Truppe mit klingendem Spiel einrückt.

§. 11. Von den Kirchenparaden oder sonstigen Feierlichkeiten im Freien.

Wenn zu einer Kirchenparade oder zu allenfallsigen Feierlichkeiten ausgerückt werden soll, so wird das Obercommando hierüber zeitlich genug die bezüglichen Commandanten verständigen und ihnen nach der jeweiligen Absicht die Aufstellung angeben.

Zur bestimmten Stunde hat also jede Abtheilung auf dem bezeichneten Plage in plene parade pünktlich zu erscheinen.

Zur Commandirung der Parade wird das Obercommando stets einen Stabs-offizier von der Nationalgarde im Voraus ernennen, welcher beim Empfang des Ministeriums, des Erzherzog Palatins,

végre az elléptetéshezi kanyarodást vezényli.

12. §. Riadal.

Ha a harangok riadal végett meghuzatnak, a helybeni egész nemzeti őrsereg teljes fegyverzettel a' riadal-téren (gyűlőhelyen) haladék nélkül megjelennek.

A' főparancsnok a' fenforgó körülményeket jól megfontolva, azonnal a' rend és csend helyreállítása végett erőlyesen rendelkezik.

Ő t. i. mindazon részlegekhez, honnan a' segédek még nem jelentek meg, parancsával lovas ordonánczokat küld.

Azon öröket, kik löpor- vagy pénztároknál vannak felállítva, azonnal megszáporítani rendeli.

'S miután a' n.-őrsereg főparancsnoka minden tekintelben előlegesen intézkedett, és ha a' körülmények kívánának, hogy a' közbátorságot veszélyező erőszak ellen fellépjen, ugy ez iránt észszerűen rendelkezve, minden vérontást mellőztetni törekszik.

13. §. Örállomásokra.

Az örök riadal alkalmával fegyvert ragadnak. Az örállók kettőztetnek. Notaláni parancsok meghozására az örvezető a főörállomásra küldetik. Ha az ör egy pénz- vagy löportárnál volna felállítva, melly megtámadással veszélyeztetik, ugy az irántlehető legsietőbben jelentést kell tenni a' főparancsnokságnál, hogy annak oltalmára nemzeti-ör részleg rendeltessék ki.

dann während der Funktion die üblichen Gewehrgriffe, endlich den Abmarsch zu kommandiren hat.

§. 12. Alarm.

Wenn mit den Sturmglocken geläutet wird, hat die gesammte Nationalgarde des Ortes auf ihren Alarmplätzen unverweilt mit den Waffen zu erscheinen. Der Oberkommandant hat, indem er die obwaltenden Umstände genau erwägt, so gleich zur Herstellung der Ordnung und Ruhe energische Maßregeln zu treffen.

Er sendet nämlich zu allen jenen Abtheilungen, von welchen die Adjutanten sich noch nicht eingefunden haben, Cavallerie-Ordonanzen mit den Befehlen ab.

Läßt die Wachen, welche bei Pulvermagazinen, Kassen etc. aufgestellt sind, verstärken.

Nachdem der Oberkommandant der Nationalgarden in allen Hinsichten die Vorsichtsmaßregeln getroffen, hat derselbe, wenn die Umstände es nöthig machen sollten, bei einer die öffentliche Sicherheit gefährdenden Gewaltthätigkeit einzuschreiten, so ist auch diesfalls die angemessenste Disposition zu treffen, nämlich jede Thätlichkeit thunlichst zu verhüten.

§. 13. Auf Wachposten.

Die Wachen haben bei einem entstehenden Alarm augenblicklich ins Gewehr zu treten. Die Schildwachen sind zu verdoppeln. Zur Einholung allenfallsiger Befehle ist der Anmelder auf die Hauptwache zu senden. Wenn die Wache bei einer Kasse, bei einem Pulverthurm etc. aufgestellt wäre, welchen ein Ueberfall droht, so ist hiervon die schleunigste Anzeige zu erstatten, damit zu deren Vertheidigung eine Garde-Abtheilung von angemessener Stärke beordert werde.

16. §. Éji őrzárók.

Azon n. ör-részleg, mely csupán éji őrzárra van kirendelve, egy éji riadalkor, ha környékében semmi veszély nem fenyeget, azonnal a' riadaltérre siet, és a' főparancsnok rendelkezése alá veti magát.

Ha azonban rendtelenséget és erőszakot elkövetni szándokoló néptömeget lát, úgy fegyvert ragadva csendet és rendet igényel, egyszersmind 1 altisztet és két őrvitézt a' fő riadaltérre küld, hogy az eseményt bejelentse és a' netaláni parancsokat és segítséget kieszközölje.

15. §. Jelentések.

Minden felváltás után a' szolgálatról, a tisztek illető részlegvezérloők útján írásbeli jelentést nyújtnak be a' főparancsnoksághoz.

A' felügyelő kartiszt vagy százados szinte déli 12 órakor a' főparancsnokságnak, eljárásáról írásbeli jelentést nyújt be.

A' részlegosztály v. zászlóaljvezérloők minden héten, t. i. vasárnap déli 12 órakor a' főparancsnokságnak (örhaditanácsnak) részlegeik, iránt az állvány-kimutatást beadják, hogy a szerint az őrfeloszlás kijavíthatassék.

16. §. Elintézés.

Déli 12 órakor, midőn a' külön ör-részlegek vezérloőinek az örhaditanácsnál meg kell jelenniök, minden tárgyakkal felett tanácskozás történik; netaláni szó vagy írásbeli jelentések elé-

§. 14. Nachtpatrouillen.

Diejenige Garde-Abtheilung, welche bloß zur Nachtpatrouille verwendet wird, hat bei einem nächtlichen Alarm, falls in ihren Bezirken keine Gefahr droht, so gleich auf den Haupt-Alarmplatz zu eilen und sich der Disposition des Oberkommandanten zu unterwerfen.

Wenn jedoch dieselbe eine Volksmasse, welche Unordnung und Gewaltthätigkeit auszuüben beabsichtigen, entdeckt, so hat selbe ins Gewehr zu treten, und Ruhe und Ordnung zu gebieten, zugleich aber einen Unteroffizier mit 2 Gardisten auf den Hauptalarmplatz zur Anzeige des Vorfalles oder zur Einholung allenfallsiger Befehle und Verstärkung hinzuschicken.

§. 15. Meldungen.

Nach jeder Abfüng vom Dienste ist dem Oberkommando über die besondern Ereignisse durch die bezüglichen Offiziere im Wege ihrer Abtheilungs-Commandanten die schriftliche Anzeige zu erstatten.

Der Inspections-Staffoffizier oder Hauptmann haben gleichfalls um 12 Uhr Mittags vor dem Oberkommando über ihre Inspektion den schriftlichen Rapport zu geben.

Die Abtheilungscommandanten haben alle Wochen und zwar am Sonntag um 12 Uhr Mittags dem Oberkommando den Standesaussweis über ihre Abtheilungen vorzulegen, damit die Wach-Repertition stets darnach rectificirt werden könne. —

§. 16. Abfertigung.

Um 12 Uhr Mittags, wo die Commandanten der verschiedenen Gardeabtheilungen nebst ihren Adjutanten beim Garde-Kriegsrath sich einzufinden haben, wird über die verschiedenen Gegenstände bera-

terjesztetnek és azok irtánt határozat hozatik.

Azután a napiparancsok meghatározottnak, azokat a fő ezerekes segéd-tisztje (v. főjegyzője) által az őrrészlegek segédjeivel feljegyezteti, melyeket az részlegek vezérloinek mindennap délutáni 4 órakor a századosokkal az őrmesterek és a hetes tiszt jelenlétében közleni kelletik.

Netaláni sürgős rendeletek átvételére a hetes tiszt minden nap reggeli 6 és esti 6 órakor kötelei illető részlege gyűlhelyén jelen lenni. E mellett tartozik az örre rendelt n. öröket összeszedni és köteleességeikre figyelmeztetve az 1. utvarra utasítani.

17. §. Örhaditörvényssék.

Tetemesb vétkek felett minden nap délutáni 4 órakor több nemzeti örtsztek és örvitézekből álló örhaditörvényssék intézkedik, melly t. i. a kirendelt hadügyész által az eléterjesztendő vétkeket jegyzökönyvbe iktathatja, azután a körülményeket jól megfontolva, a szavazati többség által ítélet hozatik és a főezerekes helyben hagyásával végre is hajtatik.

Csekélyebb vétkek felett az őrrészlegek vezérloei 1 föliszt, 1 őrmester, 2 tizedes és 4 örvitézből álló bizottmány által hozat ítéletet.

then; allenfallsige mündliche oder schriftliche Anzeigen werden vorgetragen und darüber entschieden.

Sodann die Tagsbefehle festgesetzt und diese durch den Adjutanten des Oberkommandanten den Adjutanten der Garde-Abtheilungen in die Feder dikirt, welche die Abtheilungs-Commandanten täglich um 4 Uhr Nachmittags ihren Hauptleuten im Bessein der Feldwebels und der die Woche habenden inspectionirenden Offiziers mitzuthellen haben. —

Zur Uebernahme allenfalls schleuniger Anordnungen hat sich der Inspections-Offizier von der Wache täglich in der Früh um 6 Uhr und Abends um 6 Uhr auf dem Versammlungsort der betreffenden Abtheilung aufzuhalten, nebst dem die auf die Wache bestimmten Gardisten zu ordnen, und nachdem er selbe auf ihre Pflichten aufmerksam gemacht, auf den 1. Hof zu senden.

§. 17. Kriegssrecht.

Zur Schlichtung der täglich vorkommenden Vergehungen wird täglich um 4 Uhr Nachmittags aus mehreren Individuen der Nationalgarde ein Kriegssrechts-Affessorium zusammengesetzt, welches die vorgetragene Vergehungen durch den dazu bestimmt werdenden Auditor ad Protocol nehmen läßt, sodann nach genauen Erwägungen der Umstände durch Stimmenmehrheit das Urtheil gesprochen und bei Bestätigung durch das Oberkommando auch in Vollzug gesetzt wird.

Geringere Vergehungen haben die Abtheilungs-Commandanten durch eine aus 1 Offizier, 1 Feldwebel, 2 Korporalen und 4 Gardisten bestehenden Session schlichten zu lassen.

